

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

Idoly dětí školního věku

Jana Fojtů

Katedra psychologie
Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Klusák, CSc.
Studijní program: Psychologie a speciální pedagogika
2014

Charles University in Prague

Faculty of education

Idols of school age children

Jana Fojtů

Supervisor: PhDr. Miroslav Klusák, CSc.

Psychology department

Psychology and special education

2014

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na idoly dětí školního věku. Pro zkoumání jsem si vybrala jednu základní školu, ve které jsem žákům z prvního (3. tř.) a druhého (7.tř.) stupně položila úkol, aby si vybrali idol ženy a idol muže, jejichž plakáty by si pověsili nad postel. Získané volby jsem dělila do kategorií podle reálné blízkosti – na blízké, slavné a fiktivní osoby a podle osobní kvality – charakter, nadání a vzhled, včetně jejich kombinací. Takto jsem zjišťovala, jak tyto kombinace korelují s věkem a genderem. Některé výsledky nebyly dostačující, a tak jsem zavedla kombinaci věku a genderu. Na těchto empirických základech jsem postavila bakalářskou práci a všechny budoucí závěry z nich vycházející. Mezi ně patří například, je-li nějaká kategorie více vybírána dívkami či hochy, jaký vývoj ve výběru a odůvodnění volby nastal za 4 roky, vyvíjí se výběrem idolů dívky jinak než chlapci, může být nějaká kategorie věkem úplně opomíjena, souvisí dívčí a chlapecká role s určitou volbou?

Klíčová slova: idol, idolizace, mladší školní věk, starší školní věk, vývoj, gender

ABSTRACT

The bachelor thesis studies role models and idols of pupil age children. For my research I have selected an elementary school and a middle school, where I picked third grade and seven grade pupils and asked them to choose one female and one male idol whose poster they would be willing to post in their bedroom. Consequently, I have organized their selections into categories based on real life proximity i.e. close (e.g.: relatives/friends etc.), celebrities, fictitious idols and ones based on personal feature – character, talent, and appearance including its combinations. This way I investigated how these combinations correlate with age and gender. Since some of the results were insufficient I decided to incorporate a combination of age and gender. The thesis and its conclusions are based on these findings. In the conclusions I summarize which category is preferred by girls or boys; how does the 4 year difference impact the idol selection and what may be the reasons behind it; whether girls develop differently based on their idol selection than boys; is there a category that is completely omitted within the process of selection of these age groups; does the role of a girl or boy have some correlation with a specific selection.

Key words: idol, idolization process, elementary school age, middle school age, progress, gender

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Idoly dětí školního věku vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedené literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum:

.....

podpis

Vyjadřuji zde poděkování panu PhDr. Miroslavu Klusákovi, CSc. za jeho odborné vedení, rady, připomínky a trpělivost, se kterými mne doprovázel po celou dobu tvorby mé bakalářské práce. Také chci poděkovat dětem za ochotu spolupracovat. Děkuji i paní ředitelce a paní učitelkám, které byly tak ochotné a umožnily mi vstup do základní školy.

.....

podpis

Osnova

1 Úvod.....	9
1.1 Teoretická východiska.....	10
1.1.1 Idol.....	10
1.1.2 Idolizace.....	10
1.1.3 Kravcová (2010): Idoly u dětí školního věku.....	10
1.1.4 Engley, Kasser: Why adolescent girls idolize male celebrities? (2005).....	12
1.1.5 Sheun-Tak Cheng: Psychological determinants of idolatory in adolescence (1997)	13
1.1.6 Termín adolescence.....	13
2 Metoda	15
2.1 Sběr dat.....	15
2.2 Zpracování dat pro prezentaci.....	17
2.3 Postup rozboru dat.....	18
3 Výsledky.....	22
3.1 Pohled na idoly dle reálné blízkosti.....	22
3.1.1 Blízcí, slavní a fiktivní.....	22
3.1.2 Korelace reálné blízkosti a genderu.....	24
3.1.3 Korelace reálné blízkosti a věku.....	26
3.1.3.1 Od blízkých ke slavným osobám.....	27
3.1.4 Korelace reálné blízkosti a kombinace věku a genderu.....	28
3.2 Pohled na idoly dle osobní kvality.....	30
3.2.1 Charakter, nadání, vzhled.....	31
3.2.2 Korelace osobní kvality a genderu.....	32
3.2.2.1 Charakter u hochů versus vzhled u dívek.....	33
3.2.3 Korelace osobní kvality a věku.....	34
3.2.3.1 Od charakteru k nadání a vzhledu.....	35
3.2.4 Korelace osobní kvality a kombinace věku a genderu.....	36
3.3 Pohled na idoly z hlediska osobní kvality v kombinaci s reálnou blízkostí idolu.....	38

3.3.1 Kombinace osobní kvality a reálné blízkosti.....	39
3.3.2 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a genderu.....	40
3.3.3 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a věku.....	41
3.3.4 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a kombinace věku, genderu.....	42
4 Závěr	45
5 Diskuze	47
Seznam literatury.....	49
Přílohy.....	50

1 Úvod

Volba idolů je celkem málo probádané, ale o to víc, zajímavější téma. V cizojazyčné literatuře se s ním setkáme zřídka a v české literatuře s ještě mizivějším počtem.

Nejprve se seznámíme s pojmem idol. Dále si představíme výzkumné práce Mgr. Kravcové (2010), Chenga (1997) a dvojice Engley, Kasser (2005). To budou teoretická východiska mé práce.

Vybrala jsem si jednu základní školu, ve které jsem získala odpovědi na svou výzkumnou otázku „Vyberte si dva idoly. Jeden bude holka, druhý kluk.“ Díky sebranému materiálu se mi podařilo získat zajímavá data. Žáci chodili do 3. a 7. třídy. Celkově jsem měla 48 žáků, z toho 28 děvčat a 20 hochů.

První hlavní kapitolou je pohled na idoly dle reálné blízkosti. Myslím tím, jestli se respondent může se svým idolem setkat. Dozvíme se zde procentuálním rozložením v kategoriích blízcí, slavní a fiktivních osob. Porovnávám zde reálnou blízkost v korelacích s genderem, věkem a kombinací těchto dvou kvalit. Vznikají tedy skupinky dívky a hoši, žáci mladšího a staršího školního věku, dívky mladšího školního věku a dívky staršího školního věku, hoši mladšího školního věku a hoši staršího školního věku.

Další kapitolou je pohled na idoly dle osobní kvality. Zde mne zajímá, z jakého důvodu si respondent idol zvolil. Tady se dočteme o procentuálním rozložení do kategorií charakteru, nadání a vzhledu. Opět porovnávám v korelacích s genderem, věkem a jejich vzájemnou kombinací, ovšem již s osobní kvalitou.

Třetí, tedy poslední kapitolou je pohled na idoly z hlediska osobní kvality v kombinaci s reálnou blízkostí idolu. Tato kapitola vznikla propojením prvních dvou kapitol. Zde se dočteme o tom, zda-li je nějaká stěžejní vlastnost pro idol v odůvodnění osobní kvality. Také porovnávám v korelacích s genderem, věkem a jejich vzájemnou kombinací.

V těchto třech kapitolách se budu snažit získat odpovědi na otázky: Je volba slavných osob za idoly více zastoupena u dívek nebo u hochů? Volba fiktivní osoby je genderově podmíněná? Bude největší vývojový krok v oblasti odůvodnění idolu spadat do kategorie vzhledu? Jsou dospíváním ovlivněna chlapecká odůvodnění nadáním idolu?

Opravdu jsou blízké osoby volené pro charakterové vlastnosti? Odůvodňují dívky mladšího školního věku slavnou osobu charakterem?

Poslední částí je diskuze o idolizaci žáků s odbornou literaturou. Tedy s Mgr. Kravcovou (2010), Chengem (1997) a dvojicí Engley, Kasser (2005).

Tato práce se snaží dále zmapovat subjektivní vnímání idolů žáků školního věku, ovšem trochu z jiného úhlu pohledu. Tedy jestli je nějaká volba idolu a jeho odůvodnění spjata spíše s dívčí nebo chlapeckou rolí, s rolí žáka mladšího školního věku nebo s rolí žáka staršího školního věku. Také se pokusím odhalit změnu idolu či jeho odůvodnění v ontogenetickém vývoji u děvčat i u chlapců.

1.1 Teoretická východiska

1.1.1 Idol

Nejprve si ujasněme, kdo to vlastně idol je. Je to někdo, ke komu vzhlížíme, kdo se nám líbí, kdo je náš oblíbenec, nebo kým bychom popřípadě chtěli sami být. Je to zbožňovaná osoba. Je to někdo, jehož plakát bychom si bez většího rozmyslu pověsili na viditelné místo (např. nad postel).

Když řekneme slovo idol, můžeme ho vnímat jako všeobecně známou osobnost (celebritu), tak i člověka, který se pohybuje v našem okolí. Mohou jím být zpěvačka, herec, sportovec, nebo i kamarádka, soused či rodinný příslušník. Nechtěla jsem respondenty ovlivnit domněnkou, že idolem musí být vždy slavná osoba. Což se mi podařilo a získala jsem zajímavá data.

1.1.2 Idolizace

Idolizaci můžeme přeložit jako zbožňování, obliba idolu. Používám ho v pojetí slovesa k podstatnému jménu idol. Můžeme ji také chápat jako „afektivně zabarvený stav, vznikající na podkladě imaginárního vztahu k významnému druhému“ (Kravcová, 2010, s.23).

1.1.3 Kravcová (2010): Idoly u dětí školního věku

Kravcová 2010 se zajímá o idoly dětí školního věku. Pro svůj výzkum si vybrala základní školu, ve které sebrala data od žáků 2. až 9. třídy. Snaží se porovnat s výsledky výzkumu Mikšíčka (1999).

Otázka zněla: „Které máš nejoblíbenější známé osobnosti? (herci, zpěváci, sportovci,..). Zkus napsat, co se Ti na nich líbí, případně proč si myslíš, že jsou tak oblíbení.“

(Kravcová, 2010, s. 49). Data Kravcová sebrala dvakrát – v lednu 2006 a v lednu 2007 a použila je jako jeden výzkumný vzorek danému věku. Výzkumu se účastnilo 368 respondentů, z toho 190 chlapců a 178 dívek, ve věkovém rozmezí 8 – 16 let.

Sebraná data Kravcová rozdělila do následujících kategorií: ženský idol (jednotlivkyně i skupiny), mužský idol (jednotlivci i skupiny), fantazijní idol (nejsou to lidé), smíšená skupina (hudební skupiny, kde působí ženy i muži). Sledovala to, jak volí dívky ženské idoly, dívky mužské idoly, chlapci ženské idoly a chlapci mužské idoly.

Kravcová tvrdí, že idolizace je místo pro erotickou fantazii a sexuální adoraci (bezpečná vzdálenost od idolu, nehrozí zklamání). Také je to potřeba někomu patřit (odpoutání se od rodiče, touha někomu patřit se projevuje „v zamilovanosti bez erotu, tedy crushes“ (Kravcová, 2010, s. 46)). A díky idolizaci slavné osoby se adolescent může vyrovnat se vztahy s vrstevníky, být přijat partou. Zabývá se sekundárním attachmentem, který je formován k významným druhým a adolescent si v něm zkouší vztahy „na nečisto“.

Autorka zjistila, že výsledky se podobají těm Mikšíčkovým (1999), a to v tom, že hlavní skupiny idolů jsou pořád stejné.

Kravcová (2010) rozdělila chlapce a jejich mužské idoly na: 1) „motivátora“, který je definován vztahem „já dopředu hnaný za tebou“; 2) „identifikanta“, který se dělí na „já jako ty na tvém místě“ a „já jako ty po tvém boku“. Dívky a jejich mužské idoly na: 1) „mileneček vrstevník“ (nejvíce volen), který je dále dělen na a) „vtipné krasavce“, b) „Super star“, c) „Tokio Hotel“; 2) „ideální partner“ (hodně volen), 3) „svalovci“, kteří nebyli tak voleni jako u Mikšíčka, 4) „herecké umění“ (hudba- hip hop). Společné idoly dívek a chlapců: 1) zprostředkovaná identifikace rodičem ztělesněná Karlem Gottem, 2) hrdinka, v té době Neumannová za zlatou medaili, 3) „komici“ (chlapci volí chlapce, dívky volí dívky i chlapce). Dívky a jejich ženské idoly dělí na: 1) „blízká a lidská“, 2) „neohrožující“, protože je již stará, 3) „vnitřně silná“, 4) oceňovaný výkon. Dále jsou to chlapci a jejich ženské idoly, které rozděljuje na: 1) „žena kamarádka“, 2) „žena partnerka“. (Kravcová, 2010, s. 93-103)

Výsledky výzkumu naznačují, že: 1) Chlapci se vztahují k mužským idolům jinak, než dívky. Nesoudí izosexuální vztahy jako dívky. 2) „Chlapci se k ženským idolům vztahují jednodušeji než dívky. Ale ne tak jednoznačně jako dívky k mužským idolům.“ (Kravcová, 2010, s. 100). 3) Nelze jednoznačně tvrdit, že dívky volí více než chlapci. 4) Kategorie typů idolů zůstává stejná. Aktuálním trendům podléhají její představitelé.

1.1.4 Engley, Kasser: Why adolescent girls idolize male celebrities? (2005)

Engley a Kasser (2005) se zajímají o to, proč se adolescentní dívky zamilovávají do mužských celebrit. Pro svůj výzkum si vybrali dvě střední školy na severozápadě USA.

Použili 142 dotazníků od dívek, jejichž věk byl 11 až 15 let a řadili se do střední nebo nižší socioekonomické vrstvy. Předpokládali, že dívky s vysokou mírou idolizace také (a) mají méně zkušeností s romantickými vztahy, (b) mají úzkostný vzdorující attachment ke stejně starým chlapcům, (c) jsou více materialistické, (d) mají nízké sebevědomí, (e) se zabývají nějakými volnočasovými aktivitami. Jejich dotazník měl šest částí. 1. Měření idolizace k mužské celebritě, kde na pětibodové škále respondentky vyjadřovaly svůj souhlas a nebo nesouhlas k výroky vztahujícím se k celebritě (př. jsem jeho největší fanynka). 2. Měření míry materialismu, kam respondentky zaznamenávaly na čtyřbodové škále, jestli rády sbírají věci nebo se o ně nezajímají. 3. Zjišťování attachmentového stylu ke stejně starým chlapcům, kde všechny druhy attachmentu (bezpečný, úzkostný vzdorující, úzkostný vyhýbavý, dezorganizovaný) byly popsány výroky a respondentky se na sedmibodové stupnici vyjadřovaly od vůbec jako já až po charakteristické pro mě. 4. Měření aktivity (jako například chození do kina, poslouchání hudby, nahrávání videí, chatování na webu) byly měřeny na šestibodové stupnici od nikdy až po velmi často. 5. Dotaz na romantický zážitek, tedy zda respondentka někdy měla rande nebo přítele; 6. Měření sebevědomí, kde na výroky odpovídaly na čtyřbodové škále.

Engley a Kasser (2005) zjistili, že se dívky s vyšší tendencí idolizovat mužské celebrity mají bezpečný nebo úzkostný vzdorující attachment k chlapcům stejného věku. Přes to většina dívek zažívá bezpečný attachment k vrstevnickým hochům. Dívky s vyšší idolizací do mužských celebrit mají více zkušeností s randěním či chozením, nežli dívky s menší potřebou idolizace. Toto zjištění je v rozporu s hypotézami. Děvčata, u kterých se prokázala s vyšší míra materialismu, více idolizovala mužské celebrity, než u děvčat

s nižší mírou materialismu. Že by s idolizací souvisela míra sebevědomí, se neprokázalo. Také dívky, které se více zapojují do interaktivních (př. chození do kina) nebo sedavých činností (př. sledování televize) prokazují vyšší míru idolizace do mužských celebrit.

Statisticky nejvýznamnější hodnoty v korelaci s idolizací do mužských celebrit získal materialismus, bezpečný attachment ke stejně starému chlapci a zkušenost s randěním.

1.1.5 Sheun-Tak Cheng: Psychological determinants of idolatory in adolescence (1997)

Cheng (1997) se zajímá o psychologické determinanty idolizace u adolescentů. Zajímá ho především míra sebevědomí a strach z negativního hodnocení u členů fanklubů v Hongkongu.

Provedl analýzu 128 dotazníků a zjistil, že členy fanklubů jsou převážně ženy, ale je to dáno spíše psychickými charakteristikami, nežli gendrem. Je možné se domnívat, že ženy/dívky více idolizují než muži/hoši. Členky fanklubu si přisuzovali výrazně nižší sebevědomí a podstatně vyšší strach z negativního hodnocení. Zatímco členi fanklubu si přisuzovali vyšší sebevědomí a nižší strach z negativního hodnocení. Respondenti (dívky i hoši), kteří nepatřili k žádnému fanklubu, hodnotili své sebevědomí jako vyšší a strach z negativního hodnocení jako nižší než respondenti (dívky a hoši) s členstvím ve fanklubu.

Tím, že se jedinec účastní na činnostech fanklubu, proběhne u něj identifikace se společensky úspěšným člověkem a to mu poskytuje nejenže jistou prestiž a úctu, ale také mu napomáhá k tvorbě vlastní identity, k potvrzení vlastních schopností, k rozvinutí vlastních hodnot a přijetí vrstevníky. Cheng (1997) došel k závěru, že s největší pravděpodobností se členem fanklubu stane adolescent, který své sebevědomí hodnotí jako nízké a strach z negativního hodnocení jako vysoký.

1.1.6 Termín adolescence

Zde bych se chtěla vyjádřit k nejednotnosti pojmu adolescence a to jak v české tak i v zahraniční literatuře.

Langmeier a Krejčířová (2006) uvádějí období adolescence od 15 do 22 let. Po tuto dobu je postupně dosahována reprodukční zralost a dokončen tělesný růst. Tato věková skupina může být nazývána také jako teenagers, mladiství, dorost.

Macek (2003) také hovoří o období od 15 do 20 až 22 let, kdy ovšem píše o adolescenci jako již o dosažení reprodukční zralosti. Nechci se zajímat o biologickou stránku dospívání, přes to cítím rozdíl definici v Macka (2003) a Langmeiera, Krejčířové (2006).

Engley, Kasser (2005) užívají pojem adolescence k věku dívek 11 až 15 let.

Cheng (1997) mluví o adolescentech s věkem 16 a méně, tím se tento pojem pro mne stal nespecifickým, neboť s porovnáním s Langmeierem, Krejčířovou (2006) a Mackem (2003) by se dalo hovořit pouze o věkové skupině od 15 do 16 let.

Kravcová (2010) pojem adolescent užívá u žáků 9. třídy, tedy kolem 14 - 16 let. Zde můžeme vidět, že hranici věku s termínem adolescence poněkud snížila. Ale jelikož se tato práce zabývá žáky ještě o 2 školní ročníky mladší, je toto podání zavádějící.

Z tohoto důvodu jsem se rozhodla nepoužívat termín adolescence. Pro respondenty ve věku 12 až 14 let používám označení žáci staršího školního věku. To se doplňuje s druhou skupinou respondentů a to s žáky mladšího školního věku, kterým je 8 až 9 let.

2 Metoda

Jelikož jsem potřebovala hromadně zjistit jevy ze subjektivního světa lidí, jako metodu pro tuto práci jsem zvolila výzkumnou techniku anketu. Podle Nový a Surynek (2002) je návratnost předávané ankety nízká. Ovšem já jsem s respondenty strávila čas, který potřebovali na zodpovězení otázek, proto u mého výzkumu je návratnost vysoká.

2.1 Sběr dat

Pro svůj výzkum jsem zvolila základní školu, která se nachází v okresním městě v Jižních Čechách s počtem obyvatel 22 tisíc. Tato škola je zvláštní tím, že první a druhý stupeň se nachází v jiné budově. První stupeň je situován ve starší budově v centru města, zatímco druhý stupeň je umístěn v nově vystavěné budově v sídlištní oblasti na okraji města. Vlivem zvyšování obyvatelstva a několikanásobným příbytkem dětí vznikla nová budova v té době v nově vzniklé městské části. Separace starších a mladších žáků není tedy záměrná. Tuto základní školu navštěvuje něco kolem pěti set žáků. Ročníky jsou rozděleny do paralelek, většinou do dvou, výjimečně do tří. Celkový počet učitelů čítá 32. Z toho 16 učitelů vyučuje na prvním stupni a 16 na druhém. K prvnímu stupni se řadí školní družina, při které je 7 vychovatelek. Součet všech pedagogických zaměstnanců je 39. Škola se zaměřuje na rozšířenou výuku jazyků. Zakládá si na anglickém, německém a francouzském jazyce. Tato základní škola spolupracuje se střediskem výchovné péče, speciálním pedagogickým centrem a s pedagogicko-psychologickou poradnou. Snaží se spolupracovat se všemi dostupnými organizacemi a tím zabezpečit vhodný vývoj a studium svých žáků.

Tuto školu jsem navštívila v červnu 2012. Během jednoho dne jsem získala všechny potřebné materiály. Vybrala jsem si 3. a 7. třídu, abych mohla výsledky porovnat jak z hlediska genderu, tak i z hlediska ontogeneze. Usuzuji totiž, že pět školních ročníků se odrazí v odlišném výběru idolů.

V každé třídě jsem měla vyhrazenou jednu vyučovací hodinu, což je 45 minut. Většina starších žáků tento čas plně nevyužila. Nejprve jsem se představila a vysvětlila žákům, co v jejich třídě pohledávám. Poté jsme si vysvětlili, kdo to vlastně idol je. Rozumí se tím někdo, ke komu respondent vzhlíží, osoba jakou by chtěl být, něco se mu na ní líbí, jejíž plakát by si pověsil nad postel, kdo je jeho oblíbenec. Rozdala jsem prázdné papíry

a požádala žáky, aby do levého horního rohu napsali číslo, které jsem jim určila a pod toto číslo uvedli své pohlaví a věk. Čísla jsem žákům určovala podle zasedacího pořádku a to proto, abych si později tyto příběhy mohla lépe seřadit. Také jsem zdůraznila anonymitu, aby žáci neměli strach ze známkování nebo z prozrazení a hlavně, aby si neměli tendenci radit. Potom jsem žákům nastínila situaci, kdy jim rodiče do pokoje dovolí vyvěsit si dva plakáty. Na jednom bude holka a na druhém kluk. Zmínila jsem, aby si nelámali hlavu nad tím, zdali takový nějaký plakát existuje, že není problém ho nechat vyrobit. Také jsme si ujasnili, že osoby mohou být jak reálné, tak i nereálné. Hlavně ne skupiny, pouze jednotlivci. Žáky jsem vyzvala, aby mi kluka a holku z plakátů napsali na první stránku papíru, a také uvedli důvod, proč právě jeho/jí si vybrali. Nechala jsem žákům pět, deset minut na přemýšlení a psaní.

Potom jsem požádala, aby si rozmysleli příběh. V tomto příběhu musí figurovat buď jeden idol, nebo idol s nimi samými nebo oba idolové. Žáky jsem se snažila nabudit nápovědami jako například, co by s danou osobou chtěli zažít, jak by společně strávili jeden den nebo třeba celé letní prázdniny, či aby vymysleli filmový scénář, kde bude hrát jejich idol. Většina žáků se nerozmýšlela nijak zvlášť dlouho a téměř okamžitě začali psát.

Ve třetí třídě se nacházelo 15 žáků, z toho 7 dívek a 8 chlapců. Celkový počet voleb ve 3.A čítá 30. Práce s nimi byla jednoduchá. Žáci byli pracovití a poslušní. Neměli tendence se nijak radit či navzájem vyrušovat, a když měli nějaký dotaz, hlásili se. Při zadávání příběhu u mladších žáků jsme si vystačili s představou, že pojedou se svým idolem na prázdniny nebo zažijí nějaké společné dobrodružství. Jelikož jsem tento příběh zadávala v červnu, žáci byli natěšení na prázdniny a bez dlouhého přemýšlení začali psát. V den sběru dat třída nebyla plně obsazena, ale všichni přítomní úkol splnili, proto jsem se spokojila s výše uvedenými 30-ti volbami.

Sedmou A. navštěvovalo 16 žáků. Z celkového počtu 7 dívek a 9 hochů.. Zde jsem tvrdě narazila na vysokou míru nespolupráce. Po zkušenosti se 3. A, kde se žáci plní nadšení s chutí vrhnou do každého nového úkolu, jsem musela mnohem více starší žáky přemlouvat, aby vůbec něco napsali. Dvě dívky v poslední lavici jsem vůbec nedokázala přimět ke spolupráci, a tak jsem jejich prázdné papíry nezapočítala. V této třídě jsem tedy získala 28 voleb od 14 žáků (5 dívek a 9 hochů). Ohledně zadání příběhů jsem si nevystačila s repertoárem možností jako u žáků 3. A, ale zahrnula jsem zde nejen

představu typu „Co byste chtěli se zvoleným člověkem zažít?“, ale i tzv. scénář filmu. Kde autor by byl buď scénáristou a jeho idol hrál v hlavní roli nebo on sám hrál hlavní roli po boku svého idolu. Také některým žákům pomohl scénář „Máte jeden den s Vámi zvolenou osobou, co všechno podniknete, co můžete zažít?“ V tomto se liší zadání u žáků mladšího a staršího školního věku.

Díky jistém nezdaru v 7.A, která je označována za třídu pro žáky se specifickými poruchami učení, jsem se rozhodla sebrat slohy ještě u jedné třídy. Vybranou se stala 7.B, která je označována naopak za studijní. Zde se nacházelo 19 žáků, z toho 16 dívek a 3 hoši. Celkový počet voleb je 38. Jestli žák navštěvuje třídu pro žáky se specifickými poruchami učení nebo studijní dále ve svém výzkumu nijak nezohledňuji. V 7.B jsem vykládala zadání stejně jako u 3. A a u 7. A. Třída 7. B spolupracovala velice dobře a nevznikly žádné komplikace.

Tímto způsobem mi vznikl jistý nepoměr žáků mladšího a staršího školního věku. Daný školní rok se mi žáky mladšího školního věku nepodařilo doplnit další třídou, abych získala patřičný poměr, ale vyřadit z výzkumu část sebraného materiálu mi přišla škoda. Pracuji tedy se 7.A a se 7.B jako s jedním celkem žáků staršího školního věku, tedy 7. třídou.

Celkový počet respondentů tedy čítá 48 žáků (tj. 96 voleb), z toho 28 děvčat a 20 hochů. 15 žáků (z toho 7 dívek a 8 chlapců) řadím do kategorie mladšího školního věku, kterým bylo 8 až 9 let. 33 žáků (z toho 21 děvčat a 12 hochů) řadím do kategorie staršího školního věku, kterým bylo 12 až 14 let.

Vzhledem k rozsahu bakalářské práce využívám jen volby idolů a jejich odůvodnění. Dětské slohy ponechávám k dalšímu rozpracování.

2.2 Zpracování dat pro prezentaci

Začala jsem s tříděním všech získaných dat. Vytvořila jsem si tabulku, do které jsem začala zapisovat data (viz příloha, str. 50). V těchto tabulkách jsem utvořila následující sloupce: Ozn. = označení, zde každého respondenta označím číslem podle následující legendy (dívky: sudá čísla, hoši: lichá čísla, 1 až 15 označují 3.A, čísla 20 až 37 popisují 7.A a čísla 40 až 70 jsou pro 7.B). Další sloupec nese název gender respondenta, kde uvádím příslušnost žáka k danému pohlaví, tedy dívka nebo hoch. Následujícím sloupcem je věk, zde jsem zapsala respondentův věk v řádu let. Poté jsem zaznamenala

školní třídu respondenta. Označení respondenta číslem v prvním sloupci sice poznáme, zda-li je dívka nebo hoch patřící do 3.A, 7.A nebo 7.B, ale pro přesnost a zjednodušení zde uvádím i třídu. Dalším sloupcem je volba idolu, kde se můžeme dočíst, jaký idol si respondent zvolil. Zde je políčko rozděleno na horní a dolní kolonku, do kterých zanáším obě respondentovy volby. Pořadí, zda se na prvním místě objeví idol stejného nebo opačného pohlaví nechávám čistě na respondentovi. Pro přehlednost zavádím sloupec s názvem gender idolu, kde se u nejednoznačných voleb dočteme, zda se jedná o idol příslušný k ženskému (Ž) či mužskému (M) pohlaví. Poslední sloupec nese název důvod, kam jsem zanesla důvod, který respondent zvolil jako hlavní pro volbu daného idolu. Dělení řádků je zde obdobné jako v předchozím sloupci pro volbu idolu a platí pravidlo, že první zvolený idol a první udaná volba patří k sobě.

Při přepisování dat do takto konstruované tabulky jsem narazila na několik přepisů ze strany respondentů. Proto pro lepší přehlednost využívám hranaté závorky, do kterých pojem uvádím bez překlepu, s opravenými gramatickými chybami, přesnějším jménem nebo mou interpretaci jinak chaotické věty. Tuto závorku můžete nalézt na konci výroku.

2.3 Postup rozboru dat

První krok spočíval v hledání, podle čeho roztřídit všech 96 voleb. Začala jsem si všimnout jedinečných a obecnějších rozdílů a jak bych jednotlivé volby mohla roztřídit. Postupně mi začali emergovat tři následující typy voleb, do kterých bych mohla žáky volené idoly zařazovat. Toto nazývám pohled na idoly dle reálné blízkosti, respektive, zda-li se mohou žáci se svými idoly setkat, reálně s ním sdílet život.

Dělím na „blízké“, kam jsem zahrнула reálné přátele a rodinné příslušníky, se kterými se žáci často osobně stýkají. Obecně respondenti reálně sdílejí a znají jejich osobní život, na kterém se společně podílejí. Jak se k tomuto svému idolu stavějí už je otázkou jedinečnosti, zda-li jsou pro ně nejlepší kamarádkou nebo kamarádem, nebo rodinným příslušníkem. Zde ovlivňuje jak idol respondenta, tak i respondent svůj idol, neboť jsou většinou přátelé, zažívají spolu různá dobrodružství, nezdary a sdílí spolu tajemství, která je naprosto oddělují od ostatních skupin. Hloubka znalosti osobnosti zvoleného idolu je tedy vysoká. Idoly v této kategorii svůj osobní život neskrývají, sdílejí ho. Naopak mohou nějakým způsobem skrývat život profesní, což ovšem není tak patrné

jako u další skupiny. Tato kritéria potvrzují to, že idol jako takový zná velice úzký okruh lidí, kteří se s ním stýkají.

Další velice silná skupina jsou „slavní“ či pop stars skupina, kde již tělesná blízkost, nebo přesněji znalost reálného života celebrity je založena spíše na mediální propagaci. Záleží nejen na tom, zda-li je slavná osobnost médií propagována pozitivně či negativně, ale hlavně na tom, jestli svůj osobní život před okolním světem skrývá či nikoliv. Přece jen celebrita nemůže veškerý svůj život utajit, ale může celkový pohled na sebe pozměnit tím, že uveřejní jen jistou část svého osobního života. Samozřejmě ne všechny celebrity se straní, některé na svůj osobní a rodinný život poukazují a nemají potřebu ho skrývat. Ty celebrity, které se snaží celý svůj osobní život před vnějším světem skrýt, jsou častějším terčem bulvárních plátků. Výše zmiňovaná tělesná blízkost nebo lépe řečeno reálné sdílení života není sice vyloučeno, ale je nepravděpodobné. Mohou se setkat kupříkladu na koncertě, divadelním představení, sportovním zápase nebo na autogramiádě. Na tom je založena obecná rozdílnost. Jedinečnou rozdílnost můžeme upozorovat v tom, jestli svůj idol zbožňují na základě vzhledu, charakterních vlastností nebo určitém nadání (př. zpěv, herecké a sportovní výkony). Toto dělení si rozebereme v kapitole 3.2 (viz str. 30). V tomto směru je nepravděpodobné, že by respondent ovlivnil svůj idol. Může si ho například zpěvák na koncertě pozvat na pódium či mu přiložit mikrofon k ústům, aby s ním zpíval. To sice může ovlivnit zpěváka, který by si svého obdivovatele díky jisté výjimečnosti zapamatoval, ale jelikož takto daný zpěvák komunikuje s publikem na každém koncertě, není v očekávání, že by se svým obdivovatelem nechal ovlivnit. Ovšem vyloučit to nemůžeme. Musíme si zde povšimnout, že u kategorie slavných se zajisté mění i hloubka znalosti osobnosti. Oproti blízkým, které zná omezený počet osob do hloubky osobnosti a tvoří mnohonásobné skupiny, které se navzájem mohou, ale nemusí prolínat, u slavných je tomu naopak. Samozřejmě nemůžeme tvrdit, že by všechny celebrity byly celosvětově známé. Co předpokládat můžeme, je to, že slavné osobnosti zná široký okruh lidí, ale hloubka této znalosti není vysoká. Nemůžeme znát slavnou osobnost do hloubky. Pokud tomu tak je, již bychom takovýto idol nezařadili do kategorie slavných, ale blízkých.

Poslední skupinu označuji jako „fiktivní“. Patří sem například filmové a seriálové postavy, hlavní hrdinové animovaných filmů nebo magičtí představitelé pohádkové sféry. Na první pohled se může zdát, že se tato skupina prolíná se skupinou slavní. Ano, ale jen částečně. Hlavním rozdílem, tedy obecnou charakteristikou je to, že se s idoly

zařazenými do této kategorie respondenti nemohou nikdy setkat, tedy reálné sdílení života je v tomto případě nemožné. Jedinečnou charakteristikou je opět v důvodu jejich volby, ovšem bez ohledu, jak je možné danou charakteristiku reálně pojmout. Také, jelikož jsou fiktivní, nemají osobní život, a tudíž nemohou být případně haněni bulvárem, jak tomu bývá u celebrit. Jejich osobní život se rovná profesnímu životu, neboť to jak jsou interpretováni, znamená celou jejich existenci. Respondentova znalost fiktivní osobnosti je v tomto případě vysoká. A jak by mohl respondent ovlivnit život fiktivní osobnosti? Nijak, to je nemožné. Mohlo by se sice zdát, že by tu mizivá šance byla, kdyby například obdivovatel mohl ovlivnit seriál či pohádku, ve které jeho idol vystupuje. Ale otázkou je, zda to můžeme považovat za ovlivnění idolu ze strany respondenta. Když fiktivní osobnost reálně neexistuje, nemůže se svobodně rozhodnout, ale dostane určité chování příkazem. Fiktivní osobnosti zná také široký okruh lidí, jako je tomu u slavných.

O konkrétních představitelích blízkých, slavných a fiktivních osob se můžete dočíst níže (viz str. 23).

Pro rozbor korelací jsem si vytvořila tabulku, kam jsem zanesla počet voleb v každé kategorii. Následně jsem utvořila totožnou tabulku, do které jsem zanášela vzorečky a převáděla výsledné hodnoty na procenta. Vzoreček se skládal z počtu voleb v konkrétní kategorii děleno počtem všech voleb. Takto jsem vypočítávala souhrny voleb z každé školní třídy. Pro lepší představu uvedu příklad. Pokud jsem počítala kolik procent dívek ve 3. A má v oblíbě idoly z kategorie slavných, vzala jsem počet voleb z kategorie slavných, tedy hodnotu 7 a vydělila jí celkovým součtem všech dívčích voleb ve 3. A, tj. 14. Vyšlo mi tedy 0,5, což je 50%. Tak jsem postupovala řádek po řádku, od celkového součtu respondentů, přes genderovou příslušnost, až po jednotlivé genderové skupiny ve školní třídě. Vznikla tak podrobná tabulka, která mi umožňuje porovnávat volby jak z hlediska genderu (dívky, hoši), tak i z ontogenetického hlediska (3. třída a 7. třída), ale umožňuje i vidět rozdíly mezi třetáčkami a sedmačkami, třetáky a sedmáky.

Druhým krokem jsem se snažila hlouběji proniknout do sebraných dat. Ten spočíval v rozřazení odůvodnění zvolených idolů. Kapitulu nazývám pohled na idoly dle osobní kvality (viz str. 30).

Na jedné straně velice záleží na idolu, který si respondent zvolí, na straně druhé nesmíme opomenout důvod, díky kterému se tak rozhodl. Neboť se může stát, že

respondenti si zvolí totožný idol, ale každý tak učiní ze zcela odlišného důvodu, př. hezky zpívá nebo dobře vypadá. Tento udaný důvod nám ovšem zpětně neurčuje idol. Respondent si může zvolit totožný důvod, ale úplně jiný idol.

Následující tabulky jsem vytvořila tak, že jsem do kategorií charakter, nadání a vzhled roztřídila všechny volby. Jak můžeme vidět v příloze (viz str. 50), někteří žáci udávali více důvodů než jedinou charakterní vlastnost. Tuto nerovnost jsem vyřešila tak, že jsem připsala bod do každé kategorie, za každou charakterní vlastnost (např. dobře zpívá a vypadá, 1 bod pro charakter, 1 bod pro vzhled). Tím pádem vzrostl počet voleb z 96 na 117. Zde používám pojem soubor všech odůvodnění, který v sobě zahrnuje všechny několikanásobné odůvodnění idolů.

V následujícím třetím kroku jsem spojila předchozí zjištěné kategorie. Kapitulu nazývám pohled na idoly z hlediska osobní kvality v kombinaci s reálnou blízkostí idolu (viz str. 38).

Pomocí těchto kombinací můžeme sledovat osobní kvality (charakter, nadání, vzhled) z každé skupiny volených zvlášť (blízcí, slavní, fiktivní). Dozvíme se, zda-li je nějaká kategorie idolů volena pouze na základě určitých osobních kvalit. Mohu předpokládat, že blízké osoby jsou voleny pro charakterové vlastnosti, slavné osoby pro své nadání a fiktivní osoby pro vzhled. Tato kapitola vychází z předchozích dvou kapitol (**3.1, 3.2**), tudíž některé výsledky logicky odvodíme, aniž bychom museli nahlížet do tabulek. Např. když žáci mladšího školního věku vůbec nevolí z kategorie fiktivních osob, jsou hodnoty ve výše popsaných kombinacích také nulové.

Následující tabulky jsem vytvořila tak, že jsem sečetla odůvodnění voleb pro jednotlivé kategorie zvlášť a vydělila je součtem idolů v dané kategorii. Například blízcí – charakter = 10, blízcí – nadání = 0, blízcí – vzhled = 10, z toho vyplývá, že blízcí – charakter vydělím (blízcí – charakter plus blízcí – nadání plus blízcí – vzhled), výsledek tedy je pro blízcí – charakter $10/20 = 0,5$ (50%), výsledek pro blízcí – nadání je 0, tedy 0% a výsledek pro blízcí – vzhled je opět 50%.

3 Výsledky

3.1 Pohled na idoly dle reálné blízkosti

Zpracováním dat mi emergovaly následující kategorie, které nazývám pohled na idoly dle reálné blízkosti, respektive, zda-li se mohou respondenti se svými idoly v reálném světě setkat. Můžeme zde sledovat kategorie reálné blízkosti idolu (viz str. 23) jako jsou blízcí, slavní a fiktivní v korelaci s věkem, genderovou příslušností a jejich kombinací.

Předpokládám následující:

V idolizaci bude silnou skupinou kategorie slavných osob. Také se domnívám, že populární bude také volba fiktivních osob. Nepředpokládám volbu blízkých osob za idoly.

Volba slavné osoby bude více zastoupena u dívek než u hochů. Domnívám se, volba fiktivní osoby je spjata s genderovou rolí a to tak, že se chlapci fiktivním idolům budou věnovat více než dívky.

Volba fiktivní osoby je silně spjata s rolí žáka mladšího školního věku. Myslím si, že volba slavných osob je spjata s dospíváním.

Vývoj se ve volbě idolu bude výraznější u dívek v oblasti slavných osob a u hochů v oblasti osob blízkých.

3.1.1 Blízcí, slavní a fiktivní

Tab. č. 1

	blízcí	slavní	fiktivní
souhrn	26%	64%	10%

Tabulka č. 1 zobrazuje procentuální rozložení výše zmíněných kategorií (blízcí, slavní, fiktivní). Do každé kategorie jsem vypsala volby všech respondentů. Postupovala jsem podle toho, která z daných typů získala nejvíce hlasů. Pokud nějaký idol byl volen vícekrát, řadím ho na začátek výčtu. Pro přehlednost jsem typy rozčlenila na podskupiny. U blízkých jsou to nejlepší kamarádka a nejlepší kamarád, kamarádka a kamarád, rodinní příslušníci. Takto respondenti svůj idol označovali, proto mohu určit

kdo je nejlepší kamarád, kdo kamarád a kdo je rodinný příslušník. U slavných můžeme nalézt podkategorie zpěvačky a zpěváci, herci a herečky, sportovkyně a sportovci. Zde mi respondenti v některých případech uváděli, čím se jejich idol zabývá, a v ostatních jsem potřebné informace dohledala na internetu. Podkategorie herectví a zpěvu se v některých volbách překrývají, a tak jsem idol zařadila do té podkategorie, které se otevřeně věnuje v poslední době. Pokud by daná celebrita změnila orientaci v tom smyslu, že se více zabývá zpěvem než herectvím, ve které jsem ji uvedla, nezmění to celkovou kategorizaci. Podkategorie jsou spíše pro lepší orientaci. Kategorii fiktivní nijak podkategoriemi nerozlišuji, pořadí idolů vypisuji dle genderu.

Statisticky nejvýznamnější je skupina slavné osoby s 64%. Vysoké zastoupení voleb v této kategorii jsem předpokládala. Respondenti rádi vybírají z řad zpěvaček a zpěváků, hereček a herců, sportovkyň a sportovců. Je to velice silná skupina, která je charakteristická oblibou pro mediálně známou vlastnost, ve které celebrita vyniká. Když řekneme slovo idol, často si asociujeme právě slavné osobnosti. To by se mohlo zdát zavádějící. Ale jak se budeme moci přesvědčit, tato asociace není pravidlem. Ve volbách slavných osob nalezneme tyto volby: zpěvačky: *Selena Gomez 4x, Rihanna 4x, Avril Lavigne 3x, Tina 2x, Lady Gaga 2x, Taylor Swift, Katy Perry, Tereza Kerndlová, Britney Spears, Cher Lloyd, Miley Cyrus, zpěvačka z Mission Impossible* [nepodařilo se mi dohledat, kterou zpěvačku respondent myslí, a tak jí uvádím takto]; zpěváci: *Vojta Dyk 4x, Cody Simpson 3x, Justin Bieber 2x, Bruno Mars 2x, Pepa Vojtek, Joe Jonas, Michael Teló, Niall Horan, Pepa Bolan, Harry Styles, Daniel Landa, Skrillex*; herečky: *Megan Fox 2x, Angelina Jolie, Paris Hilton*; herci: *Daniel Radcliffe, Chuck Norris*; sportovkyně: *Barbora Tomanová 2x, Dagmar Damková*; sportovci: *Lionel Messi 3x, Kobe Bryant 2x, Cristiano Ronaldo, Karim Benzema, Petr Kuchař, Usain Bolt, Václav Bořánek, Jan Štětina* (viz přílohy str. 50)

Další významnou kategorií jsou blízcí s 26%. Vzhledem k tomu, že zadání znělo: „Napiš někoho, ke komu vzhlížíš, kdo je tvůj oblíbenec. Někoho, na kom se ti něco líbí nebo bys chtěl být jako on. Někoho, koho by sis pověsil na plakátu nad postel.“ Byla jsem překvapena, neboť volby blízkých osob jsem neočekávala v takové šíři, v jaké se vyskytla. Jestli to může být otázkou ontogenetického vývoje, o tom více v následující kapitole 3.1.2. V souhrnné tabulce zpozorujeme tyto volby: nejlepší kamarádka: *Terka M., Miša J., Miša Č., Bohdana S.*; nejlepší kamarád: *David M., Honza H.*; kamarádka: *Lucka T. 2x, Terka M. 2x, Lea M., Eva P., Valerie Š., Valča, Kristýna Ch.*; kamarád:

Dan R. 2x, Honza H., Niky R., Vašek K, Tomáš M., Šimon H., Martin P., Marek B.;
rodina: Lucka H.

Na posledním místě se nachází skupina fiktivních osob s 10%. Předpokládala jsem, že se volby vyskytnou, ale očekávala jsem, že ve větší šíři. Můžeme zde nalézt takové volby, jako: *Šmoulinka* [pohádka theSmurfs], *Hello Kitty* [animovaná postava, módní značka], *Maggie Simpson* [seriál theSimpsons], *Penny* [seriál The Big BangTheory], *Hermiona Grangerová* [HarryPotter]; *Sheldon Cooper 2x* [seriál The Big BangTheory], *Tobby* [HarryPotter], *Shrek* [Shrek], *Homer Simpson* [seriál the Simpsons].

Z výsledků je patrné, že mezi žáky školního věku je nejpoblárnější idolizace do slavných osob.

3.1.2 Korelace reálné blízkosti a genderu

Tab. č. 2

	blízcí	slavní	fiktivní
souhrn	26%	64%	10%
dívky	20%	70%	11%
hoši	35%	55%	10%

V tabulce č. 2 můžeme vidět nejen souhrn všech voleb v určených kategoriích (tab. č. 1), ale i genderové rozdíly spjaté s dívčí a s chlapeckou rolí. Již jsme sledovali rozdělení voleb do kategorií. Nyní se podívejme na to, jestli volbu ovlivňuje, zda-li je respondent dívka nebo hoch.

Nejprve si rozeberme kategorii blízkých osob. Ta se zdá být oblárnější u chlapců, neboť pokrývá více jak třetinu (35%) všech voleb. U dívek je kategorie blízkých v celku také oblární, ale mnohem méně než u hochů. Zaujímá totiž pouhou pětinu (20%) všech voleb. Hoši tedy volili o 15% více blízké osoby než-li dívky. Můžeme tedy uvažovat o tom, že volit osoby blízké je spíše spjato s chlapeckou rolí. Také je dost možné, že by pětina děvčat (20%) vybírala své idoly spíše jako chlapci. Přes to i 15% rozdíl neurčuje gender respondenta. Podle toho, zda si zvolí nebo nezvolí blízkou osobu za svůj idol, nemůžeme zjistit, zda se jedná o dívku nebo chlapce.

Další důležitou kategorií jsou slavné osoby. Tato kategorie je sama o sobě dost oblární, jak jsme se dozvěděli v kapitole 3.1.1. Děvčata volila slavné osoby téměř ve

třech čtvrtinách (70%) z celkového počtu voleb. Hoši se věnovali slavným osobám ve více jak polovině (55%) odpovědí ze souboru všech voleb. Zde se jedná také o 15-ti% rozdíl jako tomu bylo u slavných osob a také podle volby slavné osoby nemůžeme určit, zda se jedná o dívku nebo chlapce. Volba slavné osoby není tedy spjata s typicky dívčí nebo typicky chlapeckou rolí, i když se jí více věnují dívky. Toto potvrzuje také Cheng (1997) při zkoumání fanklubů v Hongkongu.

Poslední položkou jsou volby fiktivních osob. Děvčata sice volila o 1% více než chlapci, ale tento rozdíl je opravdu zanedbatelný. A vzhledem k těmto výsledkům, nemůžeme podle volby vyvozovat, zda se jedná o dívku nebo chlapce. Zdá se, že volba fiktivní osoby není nijak spjata s příslušností k určité genderové roli. Jedná se tedy spíše o osobní rozhodnutí konkrétního žáka.

Typická dívka patrně vybírá (ze 70%) všech voleb svůj idol z kategorie slavných osob a tím potvrzuje domněnku, že mezi dětmi školního věku je nejpopulárnější idolizace do slavných osob. Stejně jak tvrdí Cheng (1997) u svých fanklubů. Méně populární volbou je osoba blízká a fiktivní, kam dívka rozdělí zbylou čtvrtinu svých voleb.

Typický hoch také volí osobu slavnou a to ve více jak polovině v celém souboru voleb. To znamená, že téměř každý hoch zvažuje, zda si zvolit osobu slavnou či jinou. Čímž potvrzuje domněnku o popularitě slavných osob ve volbě idolu. Přes to si může vybrat i osobu blízkou, která na rozdíl od děvčat, u hochů je vyšší o jednu sedminu (15%) z celého souboru voleb. Tato nepatrná část hraje roli v rozhodování hochů o volbě osoby blízké versus osoby slavné za svůj idol. Svou volbou blízké osoby se může chtít částečně distancovat od dívčích voleb a potvrdit si tím chlapeckou roli. Fiktivní osobu volí bez žádných dosavadních přesvědčení o snaze odlišit se od dívek.

3.1.3 Korelace reálné blízkosti a věku

Tab. č. 3

	blízcí	slavní	fiktivní
souhrn	26%	64%	10%
dívkky	20%	70%	11%
hoši	35%	55%	10%
3. tř	67%	33%	0%
7. tř	8%	77%	15%

Nyní díky tabulce č. 3 můžeme porovnat třetí a sedmou třídu z hlediska výběru idolu dle ontogenetického vývoje. Zde nalezneme otázky na odpovědi, zda-li je nějaká volba podmíněná věkem, respektive dospíváním. Středem naší pozornosti budou žáci mladšího školního věku – třetíci a žáci staršího školního věku – sedmáci.

Největší rozdíl nalezneme v kolonce blízkých osob. Na první pohled je jisté, že volba blízké osoby je vysoce spjata s rolí třetíka. Zatímco třetíci volí blízkou osobu ve dvou třetinách všech voleb (67%), sedmáci v necelé desetině (8%) z celého souboru voleb. Podle volby blízké osoby patrně poznáme, že se jedná o žáka mladšího školního věku.

Další rozdíl vidíme v kolonce slavných osob, kdy sedmáci volili ve více jak dvou třetinách (77%) všech voleb a třetíci pouze ve třetině (33%) ze všech voleb, tedy o téměř polovinu (44%) méně než sedmáci. To potvrzuje domněnku, že žák v určitém věku začne volit i jiné idoly než z kategorie blízkých. Pokud budeme tvrdit, že volba slavných osob je více spjata s rolí sedmáka, tak třetina (33%) souboru voleb třetíků vybírala své idoly spíše jako sedmáci. Z tohoto pohledu jsou jejich volby vyspělejší, než výše zmíněných 67% souboru voleb třetíků v kategorii blízkých osob. Volba slavných osob jakoby poukazuje na důležitost role sedmáka, respektive snahu oddělit se od třetíků.

Nepřehlédnutelnou změnu nalezneme v kolonce fiktivních osob. Mluvíme zde sice pouze o 15% rozdílu (sedmině z celého souboru voleb), ale jak je z tabulky patrné, tento rozdíl nabírá na své důležitosti oproti úvaze o příslušnosti k gendrovým rolím, neboť ho porovnáváme s nulou. Zvolit si idol z kategorie fiktivních osob se řadí k žákům staršího školního věku. Tato volba je pevně spjata s rolí sedmáka. Tedy sedmina (15%) ze

souboru voleb sedmáků volila ve snaze maximálně se distancovat od třetáků. Ani jeden třeták neuvažoval v této kategorii jako sedmák.

Typický žák třetí třídy volí nejčastěji svůj idol z kategorie blízkých osob (67% ze souboru všech voleb), což je typické pro žáky mladšího školního věku. Dále pak z kategorie slavných osob (33% ze souboru všech voleb), které můžeme pokládat z ontogenetického hlediska za vyspělejší volby. Přiklání se k volbám žáků staršího školního věku, nemají tedy potřebu se silně vyhraňovat oproti sedmákům. Kategorie fiktivních osob se vůbec třeták nedotkne, protože to nepřísluší jeho věkové skupině. Tím se maximálně distancuje od sedmáků.

Typický žák sedmé třídy ze tří čtvrtin (67%) z celkového souboru voleb vybírá z kategorie slavných osob nebo z jedné sedminy (15%) z celkového souboru voleb vybírá z kategorie fiktivních osob, což poukazuje na vyspělejší rozhodování a snahu odlišit se od třetáků. Snaha maximálně se distancovat od třetáků je nejmarkantnější ve volení si idolu z kategorie fiktivních osob. Sedmáci volící své idoly z kategorie blízkých osob (z 8% souboru všech voleb) spíše regredují k třetáckým volbám či nemají potřebu se oproti žákům mladšího školního věku vyhranit.

3.1.3.1 Od blízkých ke slavným osobám

Dozvěděli jsme se, že žáci mladšího školního věku vybírají své idoly převážně z kategorie blízkých osob, zatímco žáci staršího školního věku věnují svou pozornost slavným osobám. Tento vývoj je velice podstatným bodem v dospívání, který se ve volbách idolů odrazí již během pouhých čtyř let. Je možné, že žáci staršího školního věku se více zajímají o hudbu, filmy, sport. Pod tímto zájmem se mohou žáci seskupovat a podle Engle, Kasser (2005) tím může být vyvinut mnohem větší tlak na žáka ze strany vrstevníků. Myslím si, že tomuto tlaku většina podlehne. Proto nám zde vznikají skupinky žáků a žákyň uctívajících jednoho zpěváka (př. Vojta Dyk, Cody Simpson) nebo sportovce (př. Lionell Messi, Kobe Bryant).

Je také možné, že žáci staršího školního věku se již s pojmem idol setkali a automaticky se jim asociovala slavná osoba. To by také mohlo být jedno z vysvětlení tohoto velkého zvratu ve volbě idolu.

3.1.4 Korelace reálné blízkosti a kombinace věku a genderu

Tab. č.4

	blízcí	slavní	fiktivní
souhrn	26%	64%	10%
dívky	20%	70%	11%
hoši	35%	55%	10%
3. tř	67%	33%	0%
7. tř	8%	77%	15%
3. tř. dívky	50%	50%	0%
3. tř. hoši	81%	19%	0%
7. tř. dívky	10%	76%	14%
7. tř. hoši	4%	79%	17%

Následující tabulka č. 5 nám nabízí možnost porovnat zvlášť dívky a hochy z hlediska výběru voleb při důrazu na ontogenetický vývoj. Budeme tedy porovnávat třetáčky a sedmačky, dále pak třetáky a sedmáky. Nebudeme se zde již zabývat volbami z hlediska příslušnosti k určité genderové roli, jako tomu bylo v předcházející kapitole 3.1.3, ale bude nás zajímat vývoj voleb u dívek a vývoj voleb u chlapců zvlášť. Tedy zda-li má role genderu význam v kombinaci s věkem.

Třetáčky se polovinou všech voleb (50%) zaměřili na blízké osoby, zatím co sedmačky se jim věnovaly pouze desetinou (10%) ze všech voleb. Čtyřicetiprocentní rozdíl poukazuje na vliv dospívání na volbu idolu. U hochů je rozdíl mnohem patrnější. Třetáci vybírali idoly z řad blízkých osob ze čtyř pětín (81%) souboru voleb a sedmáci pouze ze 4% všech voleb. Rozdíl 77% poukazuje na veliký vývoj ve vybírání si idolu, více jak o třetinu vyšší než tomu bylo u děvčat.

Ve volbě slavné osoby jako idolu máme menší rozdíly, protože jak jsme se dozvěděli, volba slavné osoby za idol je populární. Přes to můžeme zpozorovat rozdíly mezi třetáčkami a sedmačkami, tak jako mezi třetáky a sedmáky. Třetáčky si vybírají slavné osoby v polovině všech voleb (50%) a sedmačky o čtvrtinu více (o 26%). To potvrzuje vývoj volby směrem ke slavným osobám. U hochů zaznamenáváme mnohem vyšší rozdíl. Třetáci volí slavné osoby pouze z pětiny (19%) všech voleb, zatímco sedmáci o

tři pětiny (60%) více, tedy v 79% všech voleb. I zde zaznamenáváme obrovský vývoj ve výběru idolu, dokonce o třetinu (34%) vyšší než u třetáček a sedmaček.

O volbě fiktivních osob za idoly jsme se mohli dočíst v kapitole 3.1.3. Již tedy víme, že fiktivních osob si žáci mladšího školního věku nepovšimnou. Můžeme se tedy podívat, zda více fiktivních osob za své volby volí sedmačky nebo sedmáci. Obě skupiny jí volí téměř z jedné pětiny. Sedmačky ve 14% souboru voleb a sedmáci o 3% více, tedy v 17%. Sedmáci se tedy chtějí svými volbami maximálně distancovat od žáků mladšího školního věku.

Typická třetáčka bude se svou volbou váhat mezi kategorií blízkých osob a mezi kategorií osob slavných. Ta, která si vybere idol z kategorie blízkých osob, potvrzuje svou volbou příslušnost k žákům mladšího školního věku. Naopak ta, která si vybere idol z osob slavných, se více blíží spíše k volbám žáků staršího školního věku. Můžeme říci, že jejich volby slavných osob jsou vyspělejší než volby osob blízkých. Fiktivní osoby nebude vůbec jako svůj idol zvažovat. Tím potvrzuje své místo ve třetí a ne sedmé třídě.

Typická sedmačka si za svůj idol vybere slavnou osobu, čímž se bude chtít částečně odlišit od třetáček a potvrdit svou příslušnost k žákům staršího školního věku. Dále si sedmačka může zvolit za idol osobu fiktivní. Tím se chce maximálně odlišit od třetáčky (žáků mladšího školního věku obecně). To opět potvrzuje domněnku, že žák mladšího školního věku vybírá idoly z jiných kategorií než žák staršího školního věku.

Pokud se podíváme na hochy, nejmarkantnější rozdíl vidíme ve vývoji výběru z kategorie blízkých osob, jako tomu bylo u dívek třetáček a sedmaček. Volba blízkých osob se nám od třetáka posunula k sedmácké volbě osob slavných. Tento rozdíl je mnohem markantnější než u dívek, jelikož třetáci volili osoby blízké z 81% souboru voleb, sedmáci z pouhých 4%. Znamená to tedy obrovskou změnu ve výběru voleb u hochů. S tím koresponduje kategorie slavných, kterou třetáci vybírali z 19% a sedmáci ze 79% ze souboru voleb. Šedesátiprocentní rozdíl nám zde ukazuje, že hoši mladšího školního věku se zaměřují mnohem více na osoby blízké než dívky mladšího školního věku. O kategorii fiktivních osob jsem se zmínila již na předchozí straně a nebudu ji zde dále rozvádět.

Typický třeták si za svůj idol vybere osobu blízkou (81%) a tím si potvrzuje příslušnost ke skupině žáků mladšího školního věku. 19% třetáčích voleb bude směřovat k slavné osobě, čímž se více přibližuje spíše k volbám sedmáků či dokonce svých vrstevnických spolužáček. Třeták vůbec nebude volit z kategorie fiktivních osob, protože to nepřísluší jeho věkové skupině.

Typický sedmák bude v celkovém souboru voleb volit osobu slavnou ze 79%. Tím se chce maximálně distancovat od třetáka. Může si také vybrat osobu fiktivní, což stále potvrzuje jeho příslušnost k žákům staršího školního věku. Pokud si ale sedmák zvolí osobu blízkou (4%), jeho volba naznačuje jistou regresi k volbám třetáků, nepotřebuje se od nich nijak zvlášť vyhraňovat.

Potvrzují tedy předpoklad, že mezi žáky školního věku je nejpopulárnější idolizace do slavných osob (64%). Volba fiktivních osob není tak významná jak jsem předpokládala. Jsou voleni pouze v 10% z celkového souboru voleb. Zatímco blízké osoby jsou vybírání z 26% z celého souboru voleb. To zaujímá čtvrtinu všech voleb, což jsem neočekávala. Potvrdila se domněnka, že volba slavných osob bude populárnější u dívek (70%) než u hochů (55%). Předpoklad, že volba fiktivních idolů je spjata s chlapeckou rolí se nepotvrdila. Mezi dívkami a hochy není signifikantní rozdíl. Mýlila jsem se také v oblasti fiktivních idolů a jejich popularitě u žáků mladšího školního věku. Fiktivní idoly volí pouze žáci staršího školního věku a to v 15% z celkového souboru voleb. Výběr idolu je spjat s dospíváním a to tak, že žáci mladšího školního věku se spíše věnují blízkým osobám (67%) a žáci staršího školního věku více osobám slavným (77%). Domněnka, že výrazný vývoj ve volbě idolu nastane u dívek, se potvrdila. Žačky staršího školního věku volí o čtvrtinu více slavné osoby než žačky mladšího školního věku. Předpoklad, že u hochů dojde k výraznému vývoji v oblasti blízkých osob, se potvrdila, neboť žáci mladšího školního věku vybírají idoly z osob blízkých v 81%, zatímco žáci staršího školního věku již v pouhých 4% z celkového souboru voleb.

3.2 Pohled na idoly dle osobní kvality

Jak jsme se mohli dozvědět v kapitole 2.3, je nesmírně důležitým faktem to, jak si žák svůj idol odůvodní, proč ho má rád. Můžeme zde sledovat osobní kvality idolu (viz str. 31) jako je charakter, nadání a vzhled v korelaci s věkem, genderovou příslušností a jejich kombinace.

Předpokládám následující:

Nejvíce odůvodnění bude spadat do kategorie vzhledu.

Odůvodnění idolu nadáním je typičtější pro hochy.

Dívky odůvodňují idol vzhledem více než chlapci.

V kategorii vzhled idolu bude největší ontogenetický vývoj. Myslím si, že žáci mladšího školního věku budou více odůvodňovat svou volbu charakterem více než žáci staršího školního věku.

Dívčí odůvodnění vzhledem je ontogeneticky podmíněno.

Chlapecké volby nadáním jsou ontogeneticky podmíněné.

3.2.1 Charakter, nadání, vzhled

Tab. č.5

	charakter	nadání	vzhled
souhrn	38%	42%	20%

Tabulka č. 5 ukazuje procentuální rozložení důvodů volby idolu podle jeho osobních kvalit.

Osobní kvality idolu jsem rozdělila do následujících kategorií. Charakter, do kterého řadím to, jaký idol je jako osoba z hlediska charakterových vlastností. Jak se chová, jaký má vztah k žákovi, k fanouškům, k široké veřejnosti. Můžeme nalézt tyto důvody: *je hodnej, je super, nejlepší kamarádka, dobrý kamarád, můj kámoš, moje kámoška, je milý, oblíbený, vtipná, má ráda své fanoušky, se vším mi pomůže, je super, největší borec, líbí se mi jeho chování, je s ním sranda.*

Dále potom je to kategorie nadání, kde respondentů zajímají speciální schopnosti zvoleného idolu s volbami jako: *dobře zpívá, je známá, má hezké písničky, nejlepší fotbalista, můj fotbalový vzor, líbí se mi, jak jezdí na motorce, jak hraje basket, je můj fotbalový vzor, nejlepší fotbalista, oblíbený skladatel, nejlepší westernový trenér, je dobrý herec.* Jsou to vlastnosti, kterými idol vyniká, kterými fascinuje své okolí, díky kterým je výjimečný. Myslím si, že právě nadání je jeden z hlavních důvodů pro zbožňování.

Nesmíme opomenout kategorii vzhled, kdy respondent vyzdvihuje, jak idol vypadá. Důvody jsou následující: *je hezká/hezký, dobře vypadá, má pěkné vlasy* apod. Projevuje se zde jistá emoční stránka ve vztahu žák – idol. Žák promítá, v jakém spojení by chtěl se svým idolem být.

Nejpopulárnějším důvodem voleného idolu je nadání s 42% z celkového souboru všech odůvodnění. Zde žáci obdivují především zpěv, herecké a sportovní výkony. Dalším udávaným důvodem je charakter s 38% ze souboru všech odůvodnění, který je také velice oblíbený. Můžeme se setkat s širokým spektrem důvodů od hodná, milý, přes oblíbený až po vtípný. Relativně málo zastoupenou skupinou důvodů je vzhled s 20% ze souboru všech odůvodnění, kde se objevují důvody jako hezký, má pěkně vlasy atd. Mohu se zde domnívat, že žáky zajímají hlubší vlastnosti než pouhé povrchové charakteristiky idolu.

3.2.2 Korelace osobní kvality a genderu

Tab. č.6

	charakter	nadání	vzhled
souhrn	38%	42%	20%
dívky	30%	43%	27%
hoši	53%	40%	7%

V následující tabulce č. 6 můžeme pozorovat dívčí a chlapecké důvody, kterými si žáci vysvětlují, proč jsou pro ně zvolené idoly tak důležité. Dozvíme se, jestli respondenta v odůvodnění idolu může ovlivnit to, jestli je dívka nebo hoch.

Důležitým důležitým bodem tabulky je charakter, který je generově podmíněný. Chlapci sice udávali důvod z kategorie charakteru o více jak pětinu (23%) ze souboru všech odůvodnění více než děvčata, ta se o tuto část více věnovala vzhledu svého idola. Ovšem charakter zůstal poměrně důležitým důvodem. Je možné, že 20% souboru všech odůvodnění dívek, které udalo charakter, jako hlavní důvod pro zvolení svého idolu volilo jako chlapci? A je možné, že 7% chlapeckých odůvodnění udávali za důvod vzhled spíše jako děvčata? Přes to charakter u chlapců je polovinou všech udaných důvodů, stává se tedy stěžejním.

Nejvíce udávaným důvodem pro zvolený idol jsou vlastnosti, které přiřazují do kategorie nadání. Dívčím se líbí pěvecké, herecké i sportovní výkony svých idolů a chlapci by chtěli hrát fotbal, basketbal jako jejich idol, ale také se věnují pěvecké rovině. Ve společnosti, ve které žijeme je obvyklejší sport pro hochy (fotbal, basketbal, motokros), přes to dívky také volí z řad sportovců. Buď se zajímají o koně a chtěly by jezdit parkur jako jejich oblíbená sportovkyně, nebo by chtěli být trénovány známým westernovým trenérem koní nebo se jim prostě líbí svaly sportovce. Každopádně odůvodnit si zvolený idol podle jeho nadání je oblíbené jak u děvčat, tak i u hochů, není tedy genderově ovlivněné.

Vzhled jako důvod nám zde genderově doplňuje výše zmíněný charakter. Jak můžeme z tabulky vyzorovat, zajímá spíše dívky a to téměř z jedné třetiny (27%) v souboru všech odůvodnění. Naopak u hochů odůvodnění si zvoleného idolu z hlediska vzhledu není tak populární. Odůvodnění idolu vzhledem je genderově podmíněno.

Typická dívka jako důvod zvolení svého idolu se zajímá z hlediska souboru všech odůvodnění o jeho nadání (43%). Tím se ovšem nechce nijak lišit od hochů.

Koresponduje tím zjištění, že udat důvod volby kvůli nadání je velice populární. Další důvody se rozdělily do kategorií charakteru (30% souboru všech odůvodnění) a vzhledu (27% souboru všech odůvodnění), jejichž poměr je celkem vyvážený, protože 3% nehrají v celkovém rozložení žádnou roli.

Typický hoch si patrně (z 53% v souboru všech odůvodnění) odůvodní zvolený idol jeho charakterovými vlastnostmi. Tím si potvrzuje svou chlapeckou roli a odlišuje se od dívek. Také si může ze 40% souboru všech odůvodnění vybrat za důvod nadání idolu. Pouze 7% hochů v souboru všech odůvodnění se zajímá o vzhled idolu. Mohu předpokládat, že těchto 7% chlapeckých odůvodnění je spíše jako odůvodnění dívek. Tito hoši tedy nemají potřebu se distancovat od dívek.

3.2.2.1 Charakter u hochů versus vzhled u dívek

Jak je na první pohled patrné, dívky mnohem inklinují k vzhledu svého idolu více než chlapci. Charakter je u dívek zastoupen téměř jako vzhled, ale u hochů nikoliv. Může to být zapříčiněno tím, že dívky dávají najevo svůj zájem o druhé pohlaví, chlapci v tomto věku však nikoliv. Pokud ale dívka uvede dívku/ženu př. má hezké vlasy, chce tím dát najevo jistou ženskost, kterou ještě nezískala, chce vypadat přesně jako ona. Ovšem to může být zavádějící, neboť žádná ze žákyň neuvedla důvod, že chce být přesně jako

ona. Takže můžeme předpokládat, že se dívka chce v něčem přiblížit k ideálu krásy/ženství. Naopak chlapci udávající charakterové vlastnosti za důvod proč si svůj idol zvolili (např. je s ním sranda, je hodná, vtipná, je moje kamarádka, se vším mi pomůže) se mohou v tomto směru zdát vyspělejší než dívky bazírující na vzhledu.

3.2.3 Korelace osobní kvality a věku

Tab. č.7

	charakter	nadání	vzhled
souhrn	38%	42%	20%
dívky	30%	43%	27%
hoši	53%	40%	7%
3. tř.	71%	29%	0%
7. tř.	27%	47%	27%

Díky tabulce č. 7 můžeme porovnávat mladší a starší školní věk, tedy třetáky a sedmáky podle důvodu volby jejich idolu. Můžeme se dozvědět, jestli je odůvodnění zvoleného idolu podmíněné věkem.

Z ontogenetického hlediska vidíme jasné změny v odůvodňování zvoleného idolu. Procentuální rozložení důvodů volby je u třetáků zcela odlišné než u sedmáků. Zatímco třetáci se téměř ze tří čtvrtin (71%) ze souboru všech voleb soustředí na charakter idolu, u sedmáků vysloveně většinové soustředění na jedinou kategorii nenalezneme. Charakter sedmáka zajímá z pouhé čtvrtiny (27%) z celého souboru odůvodnění. Je zde patrný tedy velký ontogenetický posun odůvodnění směrem k ostatním kategoriím.

Odůvodnění výběru nadáním stoupl s věkem o necelou pětinu z celého souboru odůvodnění. Třetáky sice zajímá nadání zvoleného idolu, přes to pouze cca jednou čtvrtinou (29%) z celkového souboru všech odůvodnění. Téměř polovina (47%) souboru odůvodnění sedmáků se zajímala o nadání. Odůvodnění idolu nadáním je částečně ovlivněno dospíváním.

Nejvýraznější změna vznikla v kategorii vzhledu, kdy žáci mladšího školního věku si vůbec tuto možnost nepřipouštěli a žáci staršího školního věku z více jak čtvrtiny souboru odůvodnění ano. Vzhled se tedy také stává po boku charakteru a nadání důkazem vývoje odůvodnění volby idolu. Ovšem u charakteru mluvíme o rozdílu 44%, kdy o tuto část z celkového souboru odůvodnění volili žáci mladšího školního věku více

než ti starší. U vzhledu je rozdíl pouhých 27% z celkového souboru odůvodnění, přes to je velice významný, neboť ho porovnáváme s nulou. Díky této tabulce je možné tvrdit, že pokud žák zdůvodnil svou volbu vzhledem idolu, je stoprocentně příslušníkem staršího školního věku.

Typický žák ze třetí třídy si patrně (ze tří čtvrtin z celkového souboru odůvodnění) odůvodní svůj idol charakterem. Charakterové vlastnosti jako hodná, milý, vtipný, kamarádka, nejlepší kamarád jsou pro třetáka nejpodstatnějším důvodem. Odlišuje se tím od voleb sedmáka, protože poukazuje na to, že své idoly vybírá jinak než on. Také z jedné třetiny se může rozhodnout pro odůvodnění z kategorie nadání. Ovšem vzhledem idolu neodůvodní svůj výběr ani jeden třeták.

Typický žák ze sedmé třídy si vysvětlí svou volbu idolu téměř polovinou (47%) z celkového souboru odůvodnění nadáním. Tím se částečně může odlišovat od voleb žáků mladšího školního věku. Dále si z více jak jedné čtvrtiny (27%) z celkového souboru odůvodnění může volbu opodstatnit charakterem a tím se přibližuje spíše k volbám žáků mladšího školního věku. Můžeme předpokládat, že ti žáci, kteří si takto vysvětlovali volbu, neměli potřebu se distancovat od žáků mladšího školního věku. Naopak poslední čtvrtina odůvodnění sedmáků řadících svou volbu do kategorie vzhledu se snaží maximálně distancovat od třetáků.

3.2.3.1 Od charakteru k nadání a vzhledu

Proč si žáci mladšího školního věku odůvodňují svůj výběr především charakterem a proč žáci staršího školního věku nadáním? Je tento rozdíl opravdu dán ontogeneticky nebo je to jen náhoda? Mohu se domnívat, že žáci mladšího školního věku upřednostňují přátelství. Vlastně ani koníčky nemají tak upevněné jako ti starší. Často pro sebe hledají vhodný sport nebo zábavu přecházejí z jedné větve do druhé. Naopak žáci staršího školního věku mají své zájmy pevněji ukotvené ve struktuře osobnosti, tudíž si zřejmě zvolí a odůvodní svůj idol z oblasti svého zájmu. Nemusíme hovořit jen o sportovcích, kteří vynikají v té sekci sportu, které se žák věnuje. Může se jednat i o žáka, který se aktivně věnuje zpěvu a má tajný sen stát se slavným zpěvákem jako je ten, kterého si zvolil. Záměrně zde nehovoříme o dívkách a chlapcích, neboť i dívka se může aktivně věnovat sportu a vidět v něm budoucnost, stejně tak jako hoch ve svém zpěvu nebo angažování v divadelních představeních. Předpokládejme, že toto může být důvodem, proč se žáci mladšího školního věku zajímají spíše o charakter a žáci staršího

školního věku o nadání. Velice zřetelné posunutí se týká též vzhledu idolu. A jelikož se v souboru odůvodnění pohybujeme z nuly na téměř třetinu (27%), je možné to považovat za veliký posun v odůvodnění idolu během dospívání. Žáky přitahuje opačné pohlaví až v určitém věku a zajímají se především o vzhled.

3.2.4 Korelace osobní kvality a kombinace věku a genderu

Tab. č.8

	charakter	nadání	vzhled
souhrn	38%	42%	20%
dívky	30%	43%	27%
hoši	53%	40%	7%
3. tř.	71%	29%	0%
7. tř.	27%	47%	27%
3. tř. dívky	60%	40%	0%
3. tř. hoši	81%	19%	0%
7. tř. dívky	22%	44%	34%
7. tř. hoši	37%	52%	11%

Pomocí tabulky č. 8 budu moci porovnávat zvláště jak děvčata z třetí a sedmé třídy, ale i hochy z třetí a sedmé třídy. Na základě rozboru se dozvíme odlišnosti v ontogenetickém vývoji vysvětlení volby u dívek a hochů zvláště.

Odůvodnění volby zařazené do charakteru je u dívek mladšího a staršího školního věku rozdílné. Zatímco třeačky se o charakteru zmínily téměř ve dvou třetinách (60%) všech odůvodnění, sedmačky pouze v necelé čtvrtině (22%) všech odůvodněné. Vzniká zde 38% rozdíl, který zdůrazňuje odklonění se od charakterních vlastností jako stěžejních. Třeačky udávají charakter jako velice důležitý, ale sedmačky se přiklonily spíše k ostatním kategoriím. U hochů to máme obdobně. Třeači vysvětlují svou volbu ve čtyřech pětinach (81%) z celkového souboru odůvodnění charakterem a sedmáci ve více jak třetině (37%) všech odůvodnění. Tento 44% rozdíl nás přesvědčuje o tom, že odůvodnění volby charakterem je záležitostí především žáků mladšího školního věku, přes to není výjimkou, že se takto rozhodne i žák staršího školního věku. Každopádně objasnit svůj idol charakterními vlastnostmi je obecně spíše záležitostí hochů, přes to dívky mladšího školního věku se této kategorii také věnují. Takže nejvíce odkloněnými od popularity charakteru jsou dívky staršího školního věku.

Mezi dívkami je odůvodnění idolu jeho nadáním na téměř stejné úrovni jak u třetáček (40% všech odůvodnění), tak u sedmaček (44% všech odůvodnění). Tento čtyřprocentní rozdíl nehraje v celkovém souhrnu žádnou roli. Lze tvrdit, že vysvětlení volby nadáním je populární jak u dívek mladšího školního věku, tak u dívek staršího školního věku. Nadání tedy v odůvodnění idolu není u děvčat důsledkem dospívání. Hoši si kategorie nadání všímají poněkud odlišněji než dívky. O celou třetinu voleb (33% z celkového souboru odůvodnění) stoupla popularita nadání u sedmáků. Třetáci se nadání věnovali pouze pětinou (19%) všech odůvodnění, zatímco třetáci mírně nadpoloviční většinou (52%) souboru všech odůvodnění. Je zde možné tvrdit, že u chlapců je vývoj z hlediska odůvodnění idolu jeho nadáním velký.

Při objasnění své volby vzhledem se naskýtá důrazný rozdíl mezi žáky mladšího a staršího školního věku, jak jsem již zmínila v kapitole 3.2.3 (str. 34). Dívky se ovšem vzhledu věnují více než hoši. Mezi třetáčkami a sedmačkami je rozdíl 34%, což je třetina souboru všech dívčích voleb. Jelikož objasnění idolu jeho vzhledem stouplо z nuly na 34% v celkovém souboru odůvodnění, můžeme tento nárůst považovat za vliv dospívání. U hochů je to obdobné s jediným rozdílem a to, že nárůst zde čítá 11%. Hoši se tedy věnují vzhledu svého idolu podstatně méně než dívky. Ovšem dopad dospívání je stále zřetelný.

Předpoklad, že nejvíce odůvodnění bude spadat do kategorie vzhledu, se nepotvrdila, neboť žáci vybírají také z velké části z kategorie odůvodnění charakterem. Domněnka, že odůvodnění idolu nadáním je typičtější pro hochy se nepotvrdila, jelikož je u dívek také populární, dokonce o nepatrné 3% vyšší. Myslela jsem si, že dívky odůvodňují volbu vzhledem více než chlapci a to se potvrdilo, neboť dívky vzhled odůvodňují z 27%, zatímco chlapci v pouhých 7% z celkového souboru všech odůvodnění. Největší vývoj v odůvodnění voleb nalezneme v kategorii vzhledu. I když se jí žáci staršího školního věku věnovali z pouhé čtvrtiny všech výpovědí, žáci mladšího školního věku si jí ani nepovšimli. Odůvodnění idolu vzhledem je významný krok ve vývoji v odůvodnění zvoleného idolu. Žáci mladšího školního věku opravdu více odůvodňují svou volbu charakterem (71%) více než žáci staršího školního věku (27%). Dívky staršího školního věku více odůvodňují vzhledem (34%) zatímco dívky mladšího školního věku nikoliv. Hoši staršího školního věku odůvodňují charakterem v 37%, zatímco hoši mladšího školního věku v 81% z celkového souboru odůvodnění. Je tedy patrné, že dospívání má vliv na odůvodňování vzhledem u dívek a charakterem u hochů.

3.3 Pohled na idoly z hlediska osobní kvality v kombinaci s reálnou blízkostí idolu

Kombinace mi otevřely dveře k nahlédnutí na vlastnosti, které jsou stěžejní pro výběr idolu z dané kategorie (blízcí, slavní, fiktivní). Dozvíme se, zda nějaká taková skupina vlastností vůbec existuje a pro jakou skupinu (dívky, hoši, žáci mladšího školního věku, žáci staršího školního věku) je typičtější. Mohu předpokládat, že blízké osoby jsou voleny pro charakterové vlastnosti, slavné osoby pro své nadání a fiktivní osoby pro vzhled.

Pracuji s kombinacemi: blízcí a charakter, blízcí a nadání, blízcí a vzhled, slavní a charakter, slavní a nadání, slavní a vzhled, fiktivní a charakter, fiktivní a nadání, fiktivní a vzhled. Pro zjednodušení tabulky užívám následující označení: B – CH, B – N, B – V, S – CH, S – N, S – V, F – CH, F – N, F – V.

Předpokládám následující:

Blízké osoby jsou voleny pro charakterové vlastnosti, slavné osoby pro své nadání a fiktivní osoby pro vzhled.

Odůvodnění slavných osob vzhledem je genderově podmíněno.

Odůvodnění fiktivních osob nadáním je genderově ovlivněno.

Odůvodnění osob slavných nadáním je ontogeneticky ovlivněno.

Charakter osob slavných je ovlivněn věkem.

Hoši staršího školního věku budou více odůvodňovat slavnou osobu nadáním než hoši mladšího školního věku.

Dívky staršího školního věku budou méně odůvodňovat slavnou osobu charakterem než dívky mladšího školního věku.

3.3.1 Kombinace osobní kvality a reálné blízkosti

Tab. č. 9

	B - CH	B - N	B - V	S - CH	S - N	S - V	F - CH	F - N	F - V
souhrn	100%	0%	0%	17%	59%	24%	60%	10%	30%

V tabulce č. 9 můžeme vidět odpovědi na předchozí otázku, jestli je nějaká kategorie idolů volena výhradně pro určitou osobní kvalitu.

Hned první kolonka zaujímá celkový počet odůvodnění (100%) v souboru voleb pro blízké osoby. To jsou blízcí, kteří jsou voleni pro své charakterové vlastnosti. Jelikož se u blízkých osob nesetkáme s žádným jiným odůvodněním, je možné předpokládat, že žáky u blízkých osob zajímají pouze charakterní vlastnosti. Domněnka, že žáci volí osoby blízké pro jejich charakterové vlastnosti, se potvrdila. Je zvláštní, že žáci neodůvodnili blízkou osobu nadáním nebo popřípadě vzhledem. I když k tomuto účelu využívají ostatní kategorie hojně. Zde jsem našla opravdu stěžejní vlastnost pro odůvodnění volby blízkého idolu. Když žák s někým kamarádí, má ho tedy rád pro jeho charakterové vlastnosti a kvůli nim si i vybere kamaráda za idol.

V kategorii slavných jsou volby mnohem rozptýlenější. Téměř dvě třetiny (59%) výpovědí ze souboru odůvodnění slavných osob spadají do kolonky nadání.

Samozřejmě slavní jsou v idolizaci žáků nejpoblíbenější skupinou a jsou voleni hlavně kvůli jistému nadání. Ovšem pro nadání si je volí mnohem více žáků než pro charakter či vzhled. Mohu tvrdit, že hlavním důvodem pro volbu slavné osoby je nadání. Může to být výše zmíněný zpěv nebo herecké či sportovní výkony. Vzhled u slavných osob můžeme nalézt ve čtvrtině (24%) ze souboru odůvodnění pro slavné osoby. Pro žáky je tedy celkem významné, jak jejich idol vypadá. Poté více jak pětina (17%) všech odůvodnění v oblasti slavných osob se řadí k charakteru. Nepochybně pro charakter si žáci pětinašobně více vybírají blízké než slavné osoby. Každopádně se potvrdila domněnka, že žáci volí slavné osoby z důvodu jejich nadání.

U fiktivních osob jsme narazili na velice malá čísla a podle toho vypadá i procentuální rozložení. Zdá se, že i v tomto drobném měřítku se nejvíce (60%) v odůvodnění fiktivních osob dostává do kategorie charakterových vlastností. Poté 30% ze souboru

odůvodnění pro fiktivní osoby, tedy téměř třetinu získává vzhled. Nakonec s 10% ze souboru voleb pro fiktivní osoby se v tabulce umístilo nadání fiktivní osoby.

Domněnka, že si žáci vybírají fiktivní osoby kvůli jejich vzhledu, se nepotvrdila.

3.3.2 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a genderu

Tab. č. 10

	B - CH	B - N	B - V	S - CH	S - N	S - V	F - CH	F - N	F - V
souhrn	100%	0%	0%	17%	59%	24%	60%	10%	30%
dívky	100%	0%	0%	14%	56%	30%	50%	0%	50%
hoši	100%	0%	0%	24%	64%	12%	75%	25%	0%

Tabulka č. 10 nám zobrazuje rozdíly mezi děvčaty a hochy v odůvodnění svých voleb z hlediska reálné blízkosti. Určuje, zda je odůvodnění idolů z hlediska reálné blízkosti ovlivněno dívčí či chlapeckou rolí.

U blízkých osob nezaznamenáváme žádný rozdíl. Jak dívka, tak i chlapec, pokud zvolí osobu blízkou, pak jediné z důvodu charakteru. Dívčí nebo chlapecká role tedy v odůvodnění blízké osoby nemá žádný vliv.

V odůvodnění osob slavných již najdeme rozdíly. Jak již víme, v kategorii slavných osob nejvíce odůvodnění spadá do kategorie nadání. Zde jsou výsledky dívek a hochů velice obdobné. Dívky odůvodňují slavné osoby ve více jak polovině (56%) a hoši téměř ve dvou třetinách (64%) všech odůvodněních slavných osob. Osmiprocentní rozdíl nehraje roli, ale přes to lze říci, že hoši, odůvodňují nadáním o necelou desetinu (8%) v souboru odůvodnění pro slavné osoby více, než děvčata. Odůvodnění volby slavné osoby tedy není genderově podmíněno. Také charakter slavných osob nám ukazuje drobný rozdíl mezi děvčaty a hochy. Dívky slavné osoby odůvodňovaly více jak desetinou (14%) a hoši téměř čtvrtinou (24%) všech odůvodnění pro slavné osoby. Ovšem, s tímto desetiprocentním rozdílem nemůžeme určovat, zda se podle odůvodnění jedná o dívku či hochu, přes to hoši o tuto část odůvodňují charakterem slavné osoby více než dívky. Odůvodnění slavné osoby charakterem je velice slabě podmíněno genderem. Největší genderový rozdíl v kategorii slavných nalezneme u vzhledu. Dívky se vzhledu věnují o pětinu (20%) v souboru odůvodnění u slavných osob více než hoši. Tak jsme se mohli dozvědět v kapitole 3.3.2 (viz str. 32). Proto zde vznikl s tím

korespondující téměř pětinnový (18%) rozdíl mezi dívčími a chlapeckými odůvodněními slavných osob vzhledem.

Z hlediska odůvodnění fiktivních osob vidíme největší dosavadní rozdíly v této tabulce. Zatímco se dívčí volby rozdělily do charakteru (50%) a vzhledu (50%) fiktivních osob, hoši se především zajímají o charakter (75%) a nadání (25%) v souboru všech odůvodnění. Největší rozdíl nalezneme opět u vzhledu, kde se nachází polovina dívčích odůvodnění, ale chlapecká žádná. Z tohoto lze vyvodit, že pokud si žák zvolí fiktivní osobu a odůvodní ji vzhledem, jedná se stoprocentně v našem vzorku o dívku. Zajímavý rozdíl nalezneme také v charakteru fiktivních osob, kterému se hoši věnovali ze tří čtvrtin (75%) všech odůvodnění a dívky o čtvrtinu méně, tedy v 50% všech odůvodnění. Charakter obecně používají jako odůvodnění hoši více než dívky (viz str. 32). Dalším rozdílem je nadání fiktivní osoby. Zatímco dívky si tohoto odůvodnění nepovšimly, chlapci ho využili ve čtvrtině (25%) souboru odůvodnění fiktivních osob. Lze tedy tvrdit, že odůvodnění fiktivní osoby nadáním je silně spjata s chlapeckou rolí.

3.3.3 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a věku

Tab. č. 11

	B - CH	B - N	B - V	S - CH	S - N	S - V	F - CH	F - N	F - V
souhrn	100%	0%	0%	17%	59%	24%	60%	10%	30%
dívky	100%	0%	0%	14%	56%	30%	50%	0%	50%
hoši	100%	0%	0%	24%	64%	12%	75%	25%	0%
3. tř.	100%	0%	0%	18%	82%	0%	0%	0%	0%
7. tř.	100%	0%	0%	17%	55%	28%	60%	10%	30%

Díky tabulce č. 11 můžeme porovnat žáky mladšího a žáky staršího školního věku z hlediska odůvodnění volby vzhledem k reálné blízkosti.

Odůvodnění blízkých osob se opět váže pouze na charakter. Tudíž je logické, že podle odůvodnění blízké osoby charakterem, a odůvodněním blízké osoby v tomto kontextu vůbec, nemůžeme usoudit, zda se jedná o žáka mladšího či staršího školního věku.

Výsledky v odůvodnění slavných osob jsou již rozmanitější. Zatímco žáci 3. třídy si nepovšimnou vzhledu slavné osoby, žáci 7. třídy ji volí více jak čtvrtinou (28%) všech odůvodnění v této kategorii. Když budeme vycházet z poznatku kapitoly 3.2.3 (viz str. 34), že žáci 3. třídy neodůvodňují své volby vzhledem, pak tedy i slavné osoby

vzhledem odůvodňují pouze žáci 7. třídy. Vzhled celkově je tedy ontogeneticky podmíněn. Obdobné výsledky u obou skupin nalezneme v charakteru slavných osob. Jak žáci 3. třídy, tak žáci 7. třídy odůvodňovali slavnou osobu charakterem necelou pětinou v souboru odůvodnění slavných osob. Žáci 7. třídy sice o 1% více, což je opravdu zanedbatelný rozdíl. Takže odůvodnění slavné osoby charakterem není podmíněno vývojem.

Jelikož žáci z 3. třídy nevybírají za své idoly fiktivní osoby, nacházíme v tomto ohledu největší rozdíly, neboť veškeré volby žáků ze 7. třídy porovnáme s nulou. Volit osobu fiktivní (viz kapitola 3.1.3, str. 26) náleží roly žáka staršího školního věku. Zhodnotíme tedy pouze žáky 7. třídy, kteří v dané kategorii odůvodňují téměř ze dvou třetin (60%) v souboru odůvodnění fiktivních osob svou volbu charakterem, téměř třetina (30%) v souboru odůvodnění fiktivních osob vzhledem a zbylá desetina (10%) v souboru odůvodnění fiktivních osob nadáním.

3.3.4 Korelace kombinace osobní kvality, reálné blízkosti a kombinace věku, genderu

Tab. č. 12

	B - CH	B - N	B - V	S - CH	S - N	S - V	F - CH	F - N	F - V
souhrn	100%	0%	0%	17%	59%	24%	60%	10%	30%
dívky	100%	0%	0%	14%	56%	30%	50%	0%	50%
hoši	100%	0%	0%	24%	64%	12%	75%	25%	0%
3. tř.	100%	0%	0%	18%	82%	0%	0%	0%	0%
7. tř.	100%	0%	0%	17%	55%	28%	60%	10%	30%
3. tř.D	100%	0%	0%	25%	75%	0%	0%	0%	0%
3. tř.H	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%
7. tř.D	100%	0%	0%	12%	53%	35%	50%	0%	50%
7. tř.H	100%	0%	0%	27%	59%	14%	75%	25%	0%

Legenda: D = dívky, H = hoši

Následující tabulka č. 12 nám poskytuje porovnat třetáčky a sedmačky, třetáky a sedmáky, z hlediska odůvodnění idolu vzhledem k reálné blízkosti.

Odůvodnění blízké osoby zůstává stále totožné a neposkytuje nám poznat, zda se jedná o třetáčku, sedmačku, třetáka nebo sedmáka.

Rozdíly mezi dívkami a hochy mladšího a staršího školního věku nalezneme až v kategorii slavných osob, ze kterých můžeme vyvozovat následující zjištění. Posun ve

vývoji dívek v odůvodnění slavné osoby charakterem je poněkud menší než u hochů. Třetáčky takto odůvodňovaly v jedné čtvrtině (25%) ze souboru odůvodnění pro slavné osoby a sedmačky o 13% méně. Zatímco třetáci charakterem slavné osoby vůbec neodůvodňovali, sedmáci se souboru odůvodnění slavných osob charakterem věnovali o čtvrtinu více (27%). Z toho můžeme vyvodit, že odůvodňovat slavnou osobu charakterem přísluší roly třetáčky a roli sedmáka. Velice obdobný vývoj se nám objevil v kombinaci slavné osoby a nadání. Zde jak u dívek, tak i u hochů proběhl významný vývoj v odůvodnění idolu. Třetáčky nadáním odůvodnily slavnou osobu ve třech čtvrtinách (75%) a sedmačky již pouze v polovině (53%) souboru odůvodnění v dané kategorii. Vznikl nám zde rozdíl 22%, což představuje jednu pětinu všech odůvodnění. To nám říká, že odůvodnit slavnou osobu nadáním přísluší roli třetáka (100%), dále pak roli třetáčky (75%), roli sedmáka (59%) a roli sedmačky (53%). Třetáci odůvodnili slavné osoby jedním nadáním (100%) a sedmáci třemi pětinaми (59%). To naznačuje 41% rozdíl, tedy podstatně vyšší než u dívek. U dívek nalézáme v této kategorii vyšší rozdíl ve vzhledu. Třetáčky vzhled slavné osoby nezajímá a sedmačky z jedné třetiny (35%) ze souboru odůvodnění slavných osob, podobně jako třetáky vzhled nezajímá a sedmáky ve více jak desetinu (14%) v souboru odůvodnění dané kategorie. Mezi hochy ze třetí a sedmé třídy vzniká tedy 14% rozdíl a mezi děvčaty ze třetí a sedmé třídy 35%. Můžeme tedy poznat, že u dívek proběhl vývoj odůvodnění slavné osoby vzhledem mnohem výrazněji než u hochů. Odůvodnit slavnou osobu vzhledem přísluší pouze roli sedmačky (z 35%) a roli sedmáka (ze 14%).

Kategorii fiktivních idolů nemá smysl dále rozvádět, neboť si ji žáci mladšího školního věku nevybírají. Dívky a hochy staršího školního věku jsem již popsala v podkapitole 3.3.2 (viz str. 41).

Domněnka, že idoly z kategorie blízkých osob jsou voleny pro charakterové vlastnosti, se plně potvrdila (100%). Žáky u blízkých osob zajímá pouze charakter. Je to tedy stěžejní vlastnost blízkých osob a to je povznáší do role idolu. Předpoklad o oblíbenosti nadání u slavných osob se také potvrdil. Žáci odůvodňují slavnou osobu nadáním téměř ve dvou třetinách (59%) z celkového souboru voleb pro slavné idoly. Ovšem fiktivní osoby jsou odůvodněny pro vzhled pouze ve 30% z celkového souboru voleb fiktivních idolů. Populárním odůvodněním se u fiktivních osob stal charakter s téměř dvěma třetinami (60%) všech odůvodněních. Genderové ovlivnění jsem zaznamenala jak u vzhledu slavných osob, tak i u nadání osob fiktivních. Zatímco vzhledu idolu

z kategorie slavní se dívky věnovaly téměř z 30%, hoši pouze ve 12% všech odůvodněních pro slavné idoly. Osmnáctiprocentní rozdíl poukazuje na to, že dívky se poměrně více věnují vzhledu slavné osoby, ale tento rozdíl není tak markantní jako u odůvodnění fiktivní osoby nadáním. Dívky fiktivní osoby nadáním vůbec neodůvodňovaly, ale chlapci čtvrtinou všech svých odůvodnění pro fiktivní idoly. Volit fiktivní osobu za svůj idol a odůvodňovat ho nadáním je genderově podmíněné. Předpoklad, že odůvodnění osob slavných vzhledem a nadáním je ovlivněno věkem se potvrdil. Žáci mladšího školního věku se soustřeďují u slavných osob na nadání (82%), ale vzhledu si nepovšimnou. Zatímco žáci staršího školního věku si vzhledu slavných osob všimají z 28% všech odůvodnění pro slavné a nadání z 55%. Je zřejmé, že odůvodňovat osoby slavné vzhledem je více podmíněno věkem než odůvodňovat osoby slavné nadáním. Hoši staršího školního věku neodůvodňují slavnou osobu nadáním více než hoši mladšího školního věku, neboť hoši ze 3. třídy odůvodňují slavné osoby pouze nadáním (100%) a hoši ze 7. třídy si všimají i jiných druhů odůvodnění u slavných osob. Dívky staršího školního věku (12%) odůvodňují slavnou osobu charakterem o polovinu méně než dívky mladšího školního věku (25%).

4 Závěr

Tato bakalářská práce nám má objasnit oblast volení idolů a odůvodnění jejich volby. Také jestli je nějaká volba idolu a jeho odůvodnění spjata spíše s dívčí nebo chlapeckou rolí, s rolí žáka mladšího školního věku nebo s rolí žáka staršího školního věku. Pokouším se odhalit změnu idolu a jeho odůvodnění v ontogenetickém vývoji u děvčat i u chlapců.

Výsledky z hlediska reálné blízkosti a genderu: 1. Mezi děvčaty a hochy je nepatrný rozdíl v distribuci voleb mezi blízké a slavné. Hoši volí o malou část více blízké a dívky zase slavné. 2. Volba fiktivní osoby není genderově podmíněna.

Výsledky z hlediska reálné blízkosti a věku: 1. Volba fiktivní osoby je silně spjata s rolí žáka st. šk. věku. Žáci ml. šk. věku se k ní vůbec nevyjadřují 2. Volba blízké osoby je silně spjata s žáky ml. šk. věku. Žáci st. šk. věku se jí nijak významně nevěnují. 3. Volba slavné osoby je více spjata s rolí žáka st. šk. věku.

Výsledky z hlediska reálné blízkosti a kombinace věku a genderu: 4. Největšímu vývoji podlela volba blízké osoby u chlapců, kdy volit osoby blízké přísluší žákovi ml. šk. věku. 5. Další největší vývoj je také u chlapců, ale již v kategorii slavných osob. Volit osobu slavnou přísluší žákovi st. šk. věku. 6. Největší vývoj u děvčat se stal v oblasti blízkých osob, kdy volit osobu blízkou přísluší žákyni ml. šk. věku. 7. Relativně podstatným rozdílem je i to, žežačky st. šk. věku volí více slavné nežžačky ml. šk. věku. I když toto zjištění není tak velké jako u hochů (viz bod 4). 8. Změna ve volbě fiktivních osob je nepatrně vyšší u hochů než u dívek staršího školního věku (viz bod 4)

Výsledky z hlediska osobní kvality a genderu: 9. Odůvodnit svou volbu charakterem přísluší více hochům než dívkám. 10. Největší procentuální rozdíl se nalézá v kategorii vzhledu, které se dívky věnovali více než hoši. Odůvodnit svou volbu vzhledem je spjata s dívčí rolí, 11. V odůvodnění nadáním jsem nenalezla důležitý rozdíl.

Výsledky z hlediska osobní kvality a věku: 12. Odůvodňovat volbu vzhledem je spjata s rolí žáka st. šk. věku. Žák ml. šk. věku vzhledem vůbec neodůvodňuje. 13. Volbu idolu odůvodnit charakterem je typičtější pro žáky ml. šk. věku. Žáci st. šk. věku se také odůvodňují charakterem, ale ne v takové míře. 14. V odůvodnění volby nadáním jsem

nalezla jen malý rozdíl. Žáci st. šk. věku odůvodňují nadáním o necelou pětinu více než žáci ml. šk. věku.

Výsledky z hlediska osobní kvality a kombinace věku a genderu: 15. Vývoj odůvodnění vzhledem proběhl jak u dívek, tak u hochů (viz bod 12). Dívky však vzhledem odůvodňovali více než chlapci. 16. Odůvodnění volby charakterem je typičtější pro žáky ml. šk. věku. 17. Charakterem odůvodňují svou volbu žákyně ml. šk. věku mnohem více než žákyně st. šk. věku. 18. Nadáním odůvodňuje žák st. šk. věku více než žák ml. šk. věku. 19. U dívek v oblasti nadání neproběhl žádný vývoj.

Výsledky z hlediska kombinace reálné blízkosti, osobní kvality a genderu: 20. Odůvodnit fiktivní osobu vzhledem přísluší dívčí roli. 21. Odůvodnit osobu fiktivní nadáním nebo charakterem patří k chlapecké roli. 22. Osoby slavné odůvodňují dívky vzhledem o více jak polovinu více než chlapci, tedy také přísluší spíše dívčí roli. 23. Charakterem a nadáním slavné osobnosti odůvodňují jak dívky, tak i chlapci. Chlapci nepatrně více. 24. V odůvodnění osob blízkých nejsou žádné genderové rozdíly, neboť jak děvčata, tak chlapci, odůvodňují blízkou osobu pouze charakterem.

Výsledky z hlediska kombinace reálné blízkosti, osobní kvality a věku: 25. Odůvodnit fiktivní osobu charakterem, vzhledem nebo nadáním přísluší roli žáků st. šk. věku, neboť žáci ml. šk. věku si této kategorie nevšímají (viz bod 3). 26. Slavnou osobu odůvodnit vzhledem přísluší roli žáka st. šk. věku. 27. Odůvodnit osobu slavnou nadáním přísluší spíše žákům ml. šk. věku, i když žáci st. šk. věku se jí také věnují. 28. Odůvodnění slavné osoby charakterem není dospíváním podmíněno. Odůvodňují tak žáci ml. šk. věku i žáci st. šk. věku.

Výsledky z hlediska kombinace reálné blízkosti, osobní kvality a kombinace věku a genderu: 29. Velice významným vývojem v odůvodnění idolu prošli hoši a to v odůvodnění fiktivní osoby charakterem. Takto odůvodňovat přísluší žákům st. šk. věku. 30. Žákyně st. šk. věku odůvodňují fiktivní osobu charakterem nebo vzhledem a slavnou osobu vzhledem, žákyně ml. šk. věku vůbec. 31. Žáci st. šk. věku odůvodňují slavnou osobu charakterem nebo vzhledem a fiktivní osobu nadáním, ale žáci ml. šk. věku nikoliv. 32. Odůvodnit osobu slavnou nadáním je u hochů ml. šk. věku populární, ale u hochů st. šk. věku klesla hodnota téměř. 33. Slavnou osobu odůvodnit nadáním nebo charakterem je typičtější pro dívku ml. šk. věku.

5 Diskuze

Kravcová (2010) zadala svou instrukci „Které máš nejoblíbenější známé osobnosti? (herci, zpěváci, sportovci,..) Zkus napsat, co se Ti na nich líbí, popřípadě proč si myslíš, že jsou tak oblíbení.“ (Kravcová, 2010, s. 49) .Patrné je, že se Kravcová chtěla dozvědět pouze o slavných osobách, proto také udávala jako příklad herce, zpěváka nebo sportovce. Já jsem se zajímala o idoly v celé jejich šíři, a tak jsem instrukci zadala „Vyberte si dva idoly. Jeden bude holka, druhý kluk.“. Patrně si také vybavíme slavnou osobu, ale nejsme tímto zadáním limitováni. Hlavním rozdílem je to, že respondenti v mém výzkumu udávali jak idol stejného pohlaví, tak i opačného pohlaví.

Jako jeden ze závěrů uvádí Kravcová (2010) to, že nelze jednoznačně tvrdit, že dívky volí více než chlapci. S tím, v souladu svého výzkumu mohu jen souhlasit. I když u mne volili jak dívky, tak chlapci stejně, protože jsem požadovala dvě volby jak od dívek, tak od hochů.

Především Kravcová (2010), ale částečně i Engley a Kasser (2005) se zaměřují na sekundární attechment, který respondent zaujímá ke svému idolu. Je to velice zajímavé téma, ale já jsem se snažila spíše soustředit na charakteristiky, které respondenti udávají jako odůvodnění volby svého idolu. Tyto charakteristiky ani nemusejí opravdové, ale je podstatné, jak je respondenti subjektivně vnímají.

Engley a Kasser (2005) se ve svém výzkumu soustředili pouze na adolescentní dívky a jejich idolizaci do mužských celebrit. Můj soubor respondentů byl však rozmanitější. Mohla jsem díky němu srovnávat dívky a hochy, kteří byli v celkovém souboru respondentů relativně vyrovnaní (28 dívek, 20 hochů)

Tvrzení dvojice Engley a Kasser (2005) o souvislosti mezi idolizací a interaktivních či sedavých činností mne zaujala. I když jsem nezkoumala přímo interaktivní a sedavé činnosti, předpokládám, že respondenti (bez rozdílu pohlaví) se do nich zapojují. Jak by se jinak respondent dozvěděl informace o životě svého idolu? Samozřejmě sledováním televize, čtením článků na internetu, sledování fanklubových stránek a videí a podobně.

Mohu se domnívat, jak také mimo jiné tvrdí Cheng (1997), že idolizace napomáhá respondentovi k přijetí vrstevníky. Tomu nasvědčují vícenásobné volby jednoho idolu v mém vzorku. Př. Zpěvačky: *Selena Gomez 4x, Rihanna 4x, Avril Lavigne 3x*; zpěváci: *Vojta Dyk 4x, Cody Simpson 3x*; sportovci: *Lionel Messi 3x a Kobe Bryant 2x*. Nebo

ještě lépe herečka Angelina Jolie, kterou respondent uvedl z důvodu: „*Když u nás doma ještě bydleli mí dva starší bratři tak byli její plagáty všude, asi je to v genech.*“ Je možné, že žák takto volí, aby byl přijat vrstevníky, popřípadě širším okolím.

Použitá literatura

LANGMEIER, L., KREJČÍŘOVÁ, D.: Vývojová psychologie, Praha: Grada Publishing, a.s., 2006, ISBN 80-247-1284-9

MACEK, P.: Adolescence, Praha: Portál, s. r. o., 2003, ISBN 80-7178-747-7

NOVÝ, I., SURYNEK, A.: Sociologie pro ekonomy a managery, Praha: Grada Publishing, a.s., 2002, ISBN 80-247-0384-X

Internetové zdroje platné k 25.3.2014:

ENGLLEY, Y., KASSER, T.: Why adolescent girl idolize male celebrities?, Journal of Adolescent Research. 20(2):263-283, ISSN 07435584, dostupné na www.ebsco.com

CHENG, SHEUNGG-TAK: Psychological determinants of idolatry in adolescence, 1997, Adolescence. 32(127):687-692, ISSN 00018449, dostupné z www.ebsco.com

KRAVCOVÁ, J. (2010) Idoly u dětí školního věku, rigorózní práce, Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, katedra psychologie, 120 str., ID 82686, dostupné na www.ckis.cuni.cz

www.wikipedia.org